

ÅRSMELDING 2023

Innhold

DIREKTØREN HAR ORDET	2
HØYDEPUNKTER 2023	3
ÅRSMELDING FRA VEST-AGDER-MUSEET	4
FAGLIGE PRIORITERINGER	4
BESØKSTALL	7
RELEVANT FORMIDLING	9
Pedagogisk virksomhet	9
Nye utstillinger	11
Digital formidling og kommunikasjon	13
Arrangementer 2023	15
MARKEDSARBEID	22
HELHETLIG SAMLINGSFORVALTNING	24
TRYGG IVARETAKING	27
Fotosamlingene/Agderbilder.no	27
Nytt fellesmagasin i Vest-Agder-museet	27
Bygningsvern og vedlikehold ved avdelingene	28
SOLID KUNNSKAPSPRODUKSJON	31
AKTIV SAMHANDLING	33
Internasjonalt nivå	33
Nasjonalt nivå	34
Regionalt og lokalt nivå	35
Frivillighet	36
Støtte og tjenester til eksterne aktører og museer	38

DIREKTØREN HAR ORDET

Vest-Agder-museet er en viktig aktør innen bevaring, forskning og formidling – lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi mener at museum skapes i møtet mellom mennesker – derfor er vårt slagord: «Vi foreller din historie».

En av de store begivenhetene i 2023 var åpningen av Ballastbrygga industrihistoriske senter i Mandal. Det nye senteret samler det frivillige miljøet i Mandals Trebåt- og Motorforening, verksteds- og delelagervirksomheten til Marna motor og Vest-Agder-museet/Mandal museums formidling av byens industrihistorie. I museets arbeid har flere tidligere og nåværende ansatte i industribedriftene i Mandal bidratt.

Museet får ofte tilbud om nye gjenstander til samlingene. Selv om vi av plasshensyn må være restriktive på hva som tas inn, er det samtidig viktig at nye historier dokumenteres og tas vare på for fremtiden. Museet har fokus ikke bare på gjenstandene i seg selv, men også hva de kan fortelle om levde liv – og historien bak gjenstandene. Historie skapes hver dag, og museet har derfor en egen gruppe som samler inn gjenstander fra vår samtid.

Siden 2019 har Vest-Agder-museet ledet det delvis EU-finansierte prosjektet «Identity on the Line». Prosjektet har arbeidet med langtidskonsekvenser av familiehemmeligheter og det å ikke snakke om traumatiske eller vanskelige hendelser. I prosjektet har sju land samarbeidet og intervjuet 164 personer. Da prosjektet avsluttet høsten 2023, hadde 193 000 personer besøkt de ulike utstillingene, og hele 195,7 millioner hadde hørt om prosjektet gjennom aviser, tv, radio og sosiale medier.

Vest-Agder-museet avsluttet 2023 med ny publikumsrekord. Da nådde vi den magiske grensen på 150 000! Det er gledelig at besøket går opp hvert år. Det viser at vi både har en fast skare av ivrige museumsbrukere, samtidig som stadig nye besøkende også blir klar over oss.

Verden står overfor flere store utfordringer, hvor klima er den største. Vest-Agder-museet har fokus på bærekraft og vil gjøre vår del av arbeidet mot en grønnere hverdag. Vi mener museene i seg selv, det å skape attraksjoner av det eksisterende, er et viktig bidrag. Tidligere tiders kunnskap om å reparere i stedet for å kjøpe nytt er ikke bare viktig å formidle. Det er også en fundamental del av museets virksomhet. I våre utstillinger og byggeprosjekter skal vi undersøke løsninger for gjenbruk, og i overgangen til 2024 er vi i gang med flere prosjekter som utforsker mulighetene for å gjøre enøktiltak i fredede bygg og anlegg.

Nytt museumsbygg på Odderøya er viktig for å kunne videreutvikle inkluderingsarbeidet og skape en arena for samhandling med andre aktører – ikke minst de frivillige miljøene. Også her er bærekraft i fokus, og Enova har bidratt med støtte til et prosjekt for å se på bruk av «gjenbrukstre». Nå er lokal og regional finansiering på plass, og i 2023 kom staten med midler til den flytende utstillingen. Vi håper at 2024 blir året der staten kommer med sin andel fullt ut, og at byggingen kan starte.

John Olsen
Direktør, Vest-Agder-museet

HØYDEPUNKTER 2023

- Publikumsrekord med over 150 000 besøkende.
- Ny besøksrekord på Flekkefjord museum, Kristiansand kanonmuseum, Sjølingstad Uldvarefabrik, Gimle Gård og Kristiansand museum.
- Innflytting i nytt gjenstandsmagasin for Vest-Agder-museet.
- Åpning av Ballastbrygga industrihistoriske senter i Mandal med nyprodusert utstilling.
- 5 millioner kroner i ekstra tilskudd i revidert nasjonalbudsjett; hvorav 4 millioner til Setesdalsbanen og 1 million til Tingvatn fornminnepark.
- Fordelsprogrammet «Museumsklubben» lansert i 2023.
- Nytt aktivitetstilbud, «Håndverksted», på Flekkefjord museum med 2 000 deltakere.
- Sommerutstilling med Ove Harder Finseth på Sjølingstad Uldvarefabrik.
- Virtuelt museum med utstillingen «15 historier om ukrainske håp» animert inn i museets planlagte formidlingsbygg på Odderøya.
- Dokumentasjonsfilm om kjøring av kanonen på Kanonmuseet.
- «Levende museum» på Kristiansand museum – et prosjekt der dramastudenter fra Universitetet i Agder bidro til liv i husene og historiefortelling.
- Digital markeds kampanje sommeren 2023, «Vi forteller din historie», med 1 300 000 visninger.
- Tilsagn om viktige midler til utvikling av vannspeilet i Odderøya museumshavn.
- EU-prosjektet “Identity on the Line” avsluttet etter fire års prosjektperiode – har nådd ut til 196 millioner mennesker med sine viktige funn.
- «Fortellinger om JUL – 6 historier på 60 minutter» med seks konservatorer fra museet i Rådhuskvartalet i Kristiansand.
- Tingvatn fornminnepark: Utgivelse av boka «Et brikkevevd folkevandringsdyr fra Snartemo» på 3 språk.

ÅRSMELDING FRA VEST-AGDER-MUSEET

Vest-Agder-museet er en av de største kulturinstitusjonene på Agder. Virksomheten gjennomgår kontinuerlig endringer for å spisse og forbedre det faglige arbeidet og publikumstilbudet. Arbeidet med samlingsforvaltning blir mer digitalisert, og det er økt fokus på forskning og kunnskapsutvikling. Museet har stort fokus på involvering av publikum og nye brukergrupper i sitt arbeid. Museet har et bredt nettverk av samarbeidsrelasjoner, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Vest-Agder-museet bidrar med å nå målene i Regionplan Agder 2030 og stortingsmeldingen «Musea i samfunnet». Dette inkluderer FNs bærekraftsmål. Fokus på gjenbruk og reparasjon fremfor å kjøpe nytt, er viktig i Vest-Agder-museet. Parallelt arbeider museet også med å øke egeninntjeningen, slik at det økonomiske handlingsrommet for videre utvikling blir større.

Det største prosjektet i museet er realiseringen av nytt museumsbygg på Odderøya i Kristiansand. Bygget skal være et nav i museets samlede virksomhet, formidle regionens maritime historie og samtidig være et bymuseum for Kristiansand. Det nye bygget skal også være en viktig møteplass, både mellom museet og andre kulturhistorisk interesserte grupper, men ikke minst mellom museet og sosiale grupper som ikke bruker museet i dag.

FAGLIGE PRIORITERINGER

Vest-Agder-museet har definert fem tematiske hovedområder i gjeldende strategiske plan: *Militærhistorie, industrihistorie, maritim historie, byggeskikk og besøksstedenes egenhistorie/lokalhistorie*. Fokuset gjelder for alle arbeidsområder, dvs. solid kunnskapsproduksjon, helhetlig samlingsforvaltning, trygg ivaretaking, relevant formidling og aktiv samhandling.

Rollen som *aktiv samfunnsaktør* er den røde tråden og tilnæringsmåten i alt arbeid ved Vest-Agder-museet, og museets slagord er «Vi forteller din historie».

Aktiv samfunnsrolle

Kriger, mennesker på flukt, dyrtid og miljøtrussel og samtidig en stor interesse for identitet og egen historie – året har vist hvor viktig det er for Vest-Agder-museet å innta en aktiv samfunnsrolle og å arbeide videre i dialog med menneskene rundt oss.

Ikke minst har det internasjonale samarbeidsprosjektet, «Identity on the Line» (I-ON), som museet har ledet gjennom fire år (2019-2023), vist seg å være svært relevant og viktig i dagens situasjon. Prosjektet handler om krig, migrasjon, identitet og overføringer av traumer gjennom generasjoner, basert på 164 dybdeintervjuer i sju land. Creative Europe formulerte prosjektets betydning slik i sin avsluttende evalueringsrapport: *“The project has made an important contribution to the understanding of the history of migration in the 20th century and is an important source of information that can inform today’s policies on the matter of migration”*. I april arrangerte Vest-Agder-museet og de seks samarbeidspartnerne en internasjonal avslutningskonferanse i Brussel. Prosjektets funn ble presentert for migrasjonsekspertene, forskere, politikere og andre beslutningstakere og fikk stor oppmerksomhet.

Vest-Agder-museets eget delprosjekt i I-ON, «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter andre verdenskrig», har også hatt et aktivt driftsår i 2023. Vandreutstillingen har besøkt tre av våre egne avdelinger samt Stiklestad nasjonale kultursenter og formidles til ungdomsskoleklasser gjennom Den kulturelle skolesekken i hele Agder. Arbeidet med «Det snakker vi ikke om!» har bidratt til et oppfølgende forskningsprosjekt, «Hva skjer med det ufortalte?», som har fått støtte fra Kulturrådet (2021–2023). Den første artikkelen fra prosjektet er på vei til å bli publisert.

I kjølvannet av Identity on the Line har Vest-Agder-museet samarbeidet med Ukrainsk organisasjon i Agder om involveringsprosjektet «Ukrainske håp», der over 30 informanter, ukrainske flyktninger i alle aldre, delte sine tanker og personlige bilder rundt temaet «Håp». Et utvalg ble presentert i en digital utstilling i et virtuelt, interaktivt museum, og hele materialet er publisert på museets nettsider.

Utover disse prosjektene er Vest-Agder-museet med sine mange og spredte lokasjoner opptatt av å inkludere lokalbefolkningen i museets arbeid og formidling. Det er en stor pågang av henvendelser til våre fagfolk som gjelder gjenstander, bygninger, kulturlandskap og lokale, historiske hendelser.

Vest-Agder-museet videreførte også i 2023 inkluderingsiltaket med gratis (ordinært) årskort til lavinntektsfamilier, flyktninger og asylsøkere. Kortene distribueres via kommunene – ofte gjennom NAV, flyktningsjenester og introduksjonsprogram. I 2023 ble det sendt ut 157 familiekort, 7 barnekort og 64 voksenkort, totalt 228 årskort. I 2022 delte vi ut totalt 322 kort. Årsaken til en tilsynelatende nedgang i samlet antall kort, er at museet har erstattet mange voksne/barn-enkeltkort med familiekort.

Militærhistorie

Vest-Agder-museet bidrar med innspill og rådgivning overfor offentlige og private aktører innenfor militærhistorie og kulturminnevern. I tillegg bidrar museet med ulike typer formidling av militærhistoriske tema på Agder.

Aktivitet og prosjekter i 2023:

Prosjekter på Kristiansand kanonmuseum og Odderøya:

- Kunnskapsoverføring: Det er produsert en dokumentasjonsfilm om kjøringen av den store kanonen på Møvik fort.
- Kulturminnevern: Arbeidet for å sikre krigsminner tilhørende Møvik fort, i forkant av utbyggingen i områdene rundt Kanonmuseet, har fortsatt i 2023. Det samme gjelder prosjekt «Haubits» på Odderøya, der målet er å åpne haubitsgangene på Odderøya for publikum.
- Kunnskapsutvikling: Militærhistoriker arbeider med en publikasjon om forsvarsverkene på Odderøya.

Aktivitet på andre arenaer:

- Foredrag: Museets militærhistoriker har i 2023 holdt ti foredrag om militærhistoriske tema.
- Befaringer: Det har gjennom året vært avholdt flere kulturhistoriske befaringer – med kommuner, fylkeskommunen, Riksantikvaren og privatpersoner.
- «Hemmelig rom»-prosjektet: Vest-Agder-museet er med i et samarbeidsprosjekt om å dokumentere motstandsarbeidet knyttet til den illegale avisen «Sørlandetsfronten» under krigen og et godt bevart «hemmelig rom» i Kronprinsens gate 13, Kristiansand. Museet har sørget for 3D-skanning av rommet med tanke på framtidig formidling.

- Skilt: Produksjon og montering av et militærhistorisk skilt på Jegersberg gård, i samarbeid med Jegersberg Gård rehabiliterings- og kompetansesenter og Agder fylkeskommune.

Industrihistorie

2023 har vært et produktivt år på satsningsområdet «industrihistorie» i Vest-Agder-museet, først og fremst gjennom etableringen Ballastbrygga industrihistoriske senter i Mandal, som åpnet 17. juni.

Aktivitet og prosjekter 2023:

- Ballastbrygga: Det har blitt gjennomført en omfattende dokumentasjon av industrihistorien i Mandal og omegn i forbindelse med utvikling av utstillingen i det nye senteret. I den forbindelse har det også blitt opprettet kontakt med virksomme bedrifter, og enkelte gjenstander er tatt inn i museets samlinger. Kartleggingsmaterialet formidles på ulike måter i senteret, blant annet via en interaktiv skjerm i utstillingen og i en base på museets nettsider med hittil 117 bedriftspresentasjoner. Industridokumentasjonen i Mandal har også omfattet intervjuer med tre tidligere industriarbeidere. De ble filmet mens de samtalte om tiden de arbeidet ved byens bedrifter. Samtalene presenteres i utstillingen som dialoger mellom intervjuobjektene.
- Sjølingstad Uldvarefabrik: Fabrikken har blant annet arbeidet aktivt med håndbåren kunnskapsoverføring gjennom kopiering av hullkortene til jaquardvevene.
- Christianssands Bryggeri (CB): Det er gjennomført arbeidslivsintervju med tidligere ansatte i CB samt at gjenstander fra bryggeriet er innlemmet i samlingen.

Maritim historie med vekt på plastbåthistorie

Aktivitet og prosjekter 2023:

- Samlingen: Museet tok imot en kano produsert av Draco (ca. 1966). Kanoen skal stilles ut i Flekkefjord sommeren 2024.
- Dialog: Museet får en rekke publikumshenvendelser. En stor del av disse er ønske om bilder og brosjyrer, men også identifisering av båter.
- Foredrag: Museets konservator for plastbåthistorie holdt tre foredrag i løpet av året. I tillegg ble det holdt et innlegg om plastbåters «vern og bevaring» under Riksantikvarens høstkonferanse, hvor museet også stilte ut en Ali-Craft 13.

Odderøya museumshavn:

- Den flytende utstillingen i museumshavna bestod sommeren 2023 av 19 plastbåter og 33 trebåter.
- Under «PLASTIKK», museets årlige regatta for klassiske plastbåter, deltok over 20 båter. I tillegg ble flere båter stilt ut både på land og på vann. Bragdøya kystlag og Kristiansand Orlogsforening deltok med aktiviteter. Jørgen Sommerfeldt-Colberg hadde foredrag om Jan Herman Linge. Ca. 1150 mennesker var innom museumshavna denne søndagen.
- Restaureringen av en Skibspplast Sportsmann 13 fra 1971 ble fullført våren 2023. Båten ble utstilt under plastbåtrekattaen.

Ansvarlig konservator for plastbåthistorie hadde en lengre permisjon i 2023. Aktivitetsnivået har derfor vært noe lavere enn tidligere år.

Bygningsvern og byggeskikk

Med utgangspunkt i våre fredede og verneverdige bygg er Vest-Agder-museet en kompetanseinstitusjon innen byggeskikk og bygningsvern. Innenfor gjeldende økonomiske rammer skal museets arbeid være knyttet til bygningsvern på egen bygningsmasse, kompetanseheving og overføring av kunnskap internt i museet.

Gjennom kurs, håndverkerkafeer osv. skal museet også bidra til kompetansespredning og rekruttering til restaureringshåndverkerfaget. Dette gjøres gjennom samarbeid med avdeling for kulturminnevern og kulturturisme (tidligere fylkeskonservatoren) i Agder fylkeskommune, Tangen videregående skole, Universitetet i Agder, Fortidsminneforeningen.

For tiden har istandsetting av museets egen bygningsmasse førsteprioritet. Museet har i 2023 arbeidet aktivt med istandsetting av antikvariske bygg ved de fleste av museets avdelinger. Dette er dels gjort med egne ansatte og dels med innleide personer eller firma. Museet stiller krav om at de firmaene som skal arbeide hos oss skal ha lærlinger.

Besøksstedenes historie

Besøksstedene har et naturlig fokus på sin egen historie og historien til sine lokalområder, noe som kommer til uttrykk i utstillinger, foredrag, aktiviteter og prosjekter.

I 2023 åpnet Ballastbrygga industrihistoriske senter i Mandal. Mandal var i sin tid Norges største industriby etter folketall. Senteret er et samarbeid mellom Mandals Trebåt- og Motorforening, Marna Motor AS, Vest-Agder-museet/Mandal museum, Lindesnes kommune og Agder fylkeskommune. Det har i tillegg vært arbeidet med utstilling om det Amerikanske Lista og folkevandringstid på Tingvatn. Disse er planlagt åpnet i 2024.

Ved flere avdelinger arbeides det med å bedre publikumsfasilitetene, herunder muligheter for universell utforming.

Etter at nytt publikumsbygg ble åpnet ved Kristiansand kanonmuseum i 2021, er det særlig Kristiansand museum og Mandal museum som har store utfordringer knyttet til bygg og tilgjengelighet.

BESØKSTALL

Publikumsrekord

I 2023 nådde Vest-Agder-museet en milepæl: 150 000 mennesker opplevde et av våre museer, utstillinger og foredrag i løpet av året, en økning på 8,5 % fra forrige publikumsrekord (2022) og en solid økning fra årene før pandemien.

Fem av museene satte individuelle besøksrekorder: Kristiansand museum, Kristiansand kanonmuseum, Gimle Gård, Sjølingstad Uldvarefabrik og Flekkefjord museum. Også museene i Mandal og på Lista har hatt gode besøkstall i 2023. Økningen skyldes generelt stor og variert aktivitet

ved alle museene. Det har også vært arbeidet mer intensivt og målrettet med markedsføring av tilbudene.

Kristiansand museum topper besøksstatistikken i Vest-Agder-museet med nesten 23 700 gjester. Museet har hatt en god sesong med blant annet gratis aktivitetstilbud for barn, «Sommer på museet», støttet av Gjensidigestiftelsen. Både Kristiansand museum og Kanonmuseet har merket økt tilstrømning av cruisegjester året rundt, og at flere utenlandske turister kommer til byen. I Mandal åpnet Ballastbrygga industrihistoriske senter i juni 2023 og bidro til at museet nærmet seg sin egen publikumsrekord fra 2017. Økningen ved Flekkefjord museum skyldes blant annet satsningen «Håndverksted», et gratis tilbud med familieaktiviteter lørdager utenom sesong. Flekkefjord og flere andre avdelinger har styrket sin lokale profil med en rekke arrangementer og foredragskvelder gjennom året.

Vest-Agder-museet har også i 2023 formidlet aktivt på arenaer utenfor museet – gjennom foredrag, vandreutstillinger og ulike utstillinger i det offentlige rom.

Besøkstall ved avdelingene

Totale publikumstall pr. avdeling	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kristiansand museum	13 408	14 418	4189	6 253	16 044	23 674
Gimle Gård	2 909	3 100	145	1 583	2 631	4 852
Odderøya museumshavn	7 727	6 720	3 350	8620	6 051	4 134
D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum	12 979	1774	0	14 048	20 936	18 216
Kristiansand kanonmuseum	8 890	10 969	12 192	11 126	13 148	15 416
Setesdalsbanen	21 821	20 155	7 057	7 387	17 527	17 788
Mandal museum (inkl. Vigeland Hus)	4 392	5 293	3 576	4 611	6 202	9 308
Sjølingstad Uldvarefabrik	7 743	8 603	6 704	5 383	9 389	9 516
Tingvatn fornminnepark og besøkscenter	2 895	3730	1 316	1 481	2 076	3 533
Lista museum	15 673	18 375	12 872	13 353	17 157	17 537
Flekkefjord museum	8 879	9 798	5 401	6 076	8 168	10 325
Totalt fysisk besøk ved VAMs avdelinger	107 316	102 935	56 802	73 704	119 329	134 299
Formidling utenfor VAMs besøksmål	14 950	16 440	2 639	15 600	17 858*	15 722*
Totalt	122 266	119 375	59 441	89 304	137 187	150 021

* Miles Gemini-utstillingen på Kristiansand lufthavn Kjevik – utland er ikke lagt inn i besøksstatistikken, men Avinor melder at over 100 000 passasjerer har passert utstillingen i 2023.

Tallene i tabellen fanger ikke opp besøkende som bruker museets friluftsområder uten å ha løst billett. Dette er en utfordring ved avdelinger som ligger i etablerte turområder, spesielt Odderøya museumshavn, Kristiansand kanonmuseum, Kristiansand museum og Lista museum.

Gjestene

Rundt 65 % av dem som besøkte en av Vest-Agder-museets avdelinger i 2023, kom på egenhånd, ikke som del av en gruppe. Tallet er omtrent det samme som i 2022. Under pandemien var andelen enkeltbesøk over 85 %. Av grupper var det flest cruisegjester (hovedsakelig på Kristiansand museum og Setesdalsbanen), deretter fulgte DKS og skole/barnehagebesøk.

RELEVANT FORMIDLING

Vest-Agder-museets formidlingsarbeid tar utgangspunkt i prinsipper og retningslinjer nedfelt i museets formidlingsplan (justert i 2023) og i planer og strategier på de ulike virkeområdene. Koordinering og utvikling av felles formidling i Vest-Agder-museet er organisert i en avdelingsoverbyggende arbeidsgruppe under ledelse av museets formidlingsleder. Gruppen møtes månedlig på Teams og har ellers fysiske halvårsmøter i tillegg til annen, mer uformell kontakt. Utøvelse og ansvar for formidlingen ligger til den enkelte avdeling.

Museet kan vise til betydelig variasjon og stor bredde i formidlingstilbud, samarbeidsformer og metoder, men året har vært preget av utskiftninger av personale og vakanse i formidlergruppa. Med få formidlingsressurser tilgjengelig, er spesielt den pedagogiske virksomheten i museet sårbar.

Pedagogisk virksomhet

Skoler og barnehager er en prioritert målgruppe i Vest-Agder-museet, og vi tilstreber å ha et godt og relevant tilbud for denne gjestegruppa på alle nivåer, lokalt og regionalt.

Museet er en sentral samarbeidspartner for den fylkeskommunale kulturelle skolesekken (DKS) på kulturarvfeltet og tilbyr også noen opplegg innen visuell kunst. Den enkelte avdeling samarbeider med sin kommune om tilbudene i lokal, kommunal DKS. Etter omlegging av DKS regionalt, er det ikke lenger anledning til å tilby kulturarv til grunnskolen i alle distrikter hvert skoleår. Det innebærer at skolebesøket ved enkelte avdelinger vil variere fra år til år. Andelen organiserte elevgrupper i forhold til totalt besøkstall i museet har sunket over tid og er nesten halvert i løpet av de siste ti åra; fra 19 % i 2013 til rundt 10 % i 2023.

Besøkstall for skole- og barnehagebesøk ved Vest-Agder-museets avdelinger (i og utenfor DKS)

Avdeling	2018	2019	2020*	2021*	2022	2023
Kristiansand museum	3800	3800	1306	1242	1973	3987
Gimle Gård	503	572	0	267	280	766
Odderøya museumshavn	421	468	79	126	1065	1050
D/S Hestmanden – Norsk krigsseilermuseum	1772	1015	0	1048	1109	818
Kristiansand kanonmuseum	207	56	644	536	1495	466
Setesdalsbanen	712	1230	237	0	1103	1183
Mandal museum og Vigeland hus	542	1604	489	615	1081	1595
Sjølingstad Uldvarefabrik	1282	1493	1119	340	1675	1328
Lista museum	1687	800	300	817	1283	1618
Flekkefjord museum	3804	2792	1394	1599	3431	2058
Tingvatn fornminnepark	470	440	32	200	299	434
Fagseksjonen	443	0	621	0	245	0
Totalt	15 643	14 270	6221	6790	15 039	15 303

* 2020 og 2021: Covid-19-pandemi.

I 2023 (delt mellom skoleårene 2022/23 og 2023/24) fikk Vest-Agder-museet til sammen antatt 17 tilbud i fylkeskommunal og lokal DKS, omtrent det samme som i 2022. Museet gir også tilbud til skoler og barnehager uavhengig av DKS.

Pedagogiske opplegg ved Vest-Agder-museets avdelinger 2023

Avdeling	Pedagogisk tilbud i 2023
Kristiansand museum	<ul style="list-style-type: none"> • «Byen vår før elektrisiteten kom», DKS for 2. trinn i Kristiansand. • Skoleturneen «Fortellerkoffert på eventyr», DKS for småskolen. • Levende teater på museet – samarbeid med visuelle og sceniske fag v/UiA. • Jul i gamledager – forskjeller på by og land», alle aldersgrupper. • Toukers kurs i historisk tømring for byggfagelever i videregående skole i samarbeid med Tangen vgs. • Skoleklasser og barnehagegrupper på henvendelse gjennom året; blant annet samarbeid med skoler og organisasjoner for barn med spesielle behov og funksjonsvariasjoner.
Gimle Gård	<ul style="list-style-type: none"> • «Er dette ViRkelig?» Et møte med en digital og interaktiv Henrik Wergeland på Gimle Gård, prøveprosjekt med ekstern evaluering (NORCE) i samarbeid med UiA og KKG-vgs. • «Bjørnson og Collett på Gimle». Et opplegg utviklet i samarbeid med KKG-vgs. og gjennomført av skolen. • Jul på Gimle. • Ordinære omvisninger om lystgårdens historie.
Odderøya museumshavn	<ul style="list-style-type: none"> • «Båten for alle», DKS for 5.–9. trinn. • Eget opplegg for barnehager, inkl. påskeferieaktiviteter. • Eget opplegg for videregående skole.
D/S Hestmanden	<ul style="list-style-type: none"> • «Farefull førstereis – historien om ungdommene i Nortraship», DKS for videregående skole. • Basisopplegg for skolebesøk på forespørsel.
Kristiansand kanonmuseum	<ul style="list-style-type: none"> • «Arbeidere, fanger, soldater – Møvik i krigsårene», DKS for ungdomstrinnet. • Eget opplegg for barnehager.
Setesdalsbanen	<ul style="list-style-type: none"> • Skole- og barnehagekjøring med opplegg på Paulen gård i juni. • Tur med motorvogn med opplegg på Kringsjå stasjon, kommunal DKS.
Mandal museum og Vigeland hus	<ul style="list-style-type: none"> • «Mandal før og nå – landskap i bilder» for 8. trinn. • «Grafikkverksted med silhuettrykk» for barnehagene, Vigeland hus. • «Fagdag i historie» for Mandal videregående skole. • «Byens utvikling og bærekraft». Fagdag i geografi for videregående skole. • «Nasjonalromantikken» for videregående skole. • «Kjenn din by» for 8. trinn. • Byvandring. Språkopplæring. • «Tidemand og Nielsen anno 1923». KI-prosjekt med prøveklasser. • «Den industrielle revolusjon i Mandal», DKS for 8. og 9. trinn på Ballastbrygga industrihistoriske senter. • «Minner – fra 1950-åra og fram til våre dager», Den kulturelle spaserstokken på seks dagsenter i Lindesnes kommune.
Sjølingstad Uldvarefabrik	<ul style="list-style-type: none"> • «Det snakker vi ikke om!» Januar–februar, ungdomsskolen*. • Påskeaktiviteter for 1.–4. trinn.

Avdeling	Pedagogisk tilbud i 2023
	<ul style="list-style-type: none"> • Industrihistorie for ungdomsskolen (DKS) og videregående skole både DKS (våren 2023) og eget initiativ høsten 2023. • Juleverksted, kommunal DKS.
Tingvatn fornminnepark	<ul style="list-style-type: none"> • «Fra henrettelse til likeverd» – om utvikling av demokrati i et historisk perspektiv, DKS for ungdomstrinnet. • Min kulturarv – historisk håndverk i Hægebostad, tilbud gjennom Kulturskolen.
Lista museum	<ul style="list-style-type: none"> • «Fra korn til mel på Hervoll mølle», barnehage og kommunal DKS for 3. trinn. • «Arkeolog for en dag», DKS for 4. trinn. • «Lista i krig», DKS for videregående skole. • «Hvem eier morgendagen?» DKS v/Kunstsilo, 5.–7. trinn.
Flekkefjord museum	<ul style="list-style-type: none"> • Omvisninger i Christopher Beers hus (museet) for ungdomsskolen og vgs. • Historiske byvandring for ungdomsskolen og videregående skole. • «Det snakker vi ikke om!», DKS-skoleturné for 9. og 10. trinn.* • Tatjana L. K. Gulbrandsen for 4. trinn, kommunal DKS. • Flekkefjords Kirkenes-lærere (Læreraksjonen 1942) på Flekkefjord vgs. • «Fortellinger fra Flekkefjord», lokalhistorisk utstilling for videregående skole. • Førjulsutstillingen «Julegate», involverte fra barnehager til vgs.
Digitalt	<ul style="list-style-type: none"> • Digitale school packages i Identity on the Line-prosjektet, tilgjengelig fra høsten 2023 på åtte europeiske språk, inkl. norsk: School packages – i-on.museum

* «Det snakker vi ikke om!» formidles til skoler som et samarbeidsprosjekt mellom fire formidlere i museet.

Nye utstillinger

Årets store utstillingsprosjekt var «Industribyen Mandal» i det nye *Ballastbrygga industrihistoriske senter* i Mandal som åpnet til sommersesongen 2023. Også arbeidet med ny basisutstilling om folkevandringstid på Tingvatn, Amerikautstilling på Lista og prosjektering av museumshavnområdet «Vannspeilet» på Odderøya ble påbegynt i løpet av året.

Det er ellers et vidt spenn i avdelingenes muligheter for formidling og oppgradering gjennom utstillinger. Flere museer mangler egnede lokaler for visning av skiftende utstillinger, spesielt i Kristiansandsområdet.

Oversikten under viser kun nyproduserte og temporære utstillinger i 2023. Etablerte utstillinger og utstillinger under produksjon er følgelig ikke med her. Listen viser 35 oppføringer, store og små, kunst og kulturarv, ute og inne, fysiske og digitale. Det er samme antall som i 2022.

Avdeling	Nye utstillinger i 2023
Kristiansand museum	<ul style="list-style-type: none"> • Byhistorisk fotoutstilling. • Lydkulisse-utstilling: Levendegjøring av friluftsmuseet med lydkulisser i bakgårder og historier fortalt i museets telefonkiosk.
Gimle Gård	<ul style="list-style-type: none"> • Mobile informasjonsplansjer om jul og juletradisjoner på Gimle.

Avdeling	Nye utstillinger i 2023
Odderøya museumshavn	<ul style="list-style-type: none"> • Flytende sommerutstilling med 19 klassiske plastbåter og 33 trebåter.
D/S Hestmanden - Norsk krigsseilermuseum	<ul style="list-style-type: none"> • «Farlig førstereis». Ny utstilling om ungdommen i handelsflåten, i lasterommet på hoveddekk. • Utstilling av innlånt skipsratt som stammer fra et britisk marinefartøy under krigen. • Oppdatering av alle basisutstillinger om bord: Slaget om Atlanterhavet, generell krigsseilerhistorie, navnelisteutstillingen og omrokering av touchskjermer.
Kristiansand kanonmuseum	<ul style="list-style-type: none"> • Digital fotoutstilling om krigsårene på Møvig på lerret i publikumsbygget.
Mandal museum og Vigeland hus	<ul style="list-style-type: none"> • «Industribyen Mandal»: Utstilling om Mandal og distriktets industrihistorie på Ballastbrygga industrihistoriske senter. • «Helner Grundt Spang»: Utstilling av flyger H. G. Spangs uniform og medaljer i Andorsengården. • Pyntede juletrær etter historisk oppskrift i Andorsengården og Vigeland hus i desember.
Sjølingstad Uldvarefabrik	<ul style="list-style-type: none"> • «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter andre verdenskrig» – vandretstilling produsert av VAM. Andre utstillingssted – september 2022 til januar 2023.* • Møbelstoffer fra SYD interiør, februar og mars. • Designer Ove Harder Finseth – Tradisjonelle stoffer i moderne design. Sommerutstilling.
Tingvatn fornminnepark	<ul style="list-style-type: none"> • Miniutstilling om folkevandringstid.
Lista museum	<ul style="list-style-type: none"> • «Hvem eier morgendagen?», vandretstilling fra Kunstsilo med politisk kunst fra Tangen-samlingen, januar. • «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter andre verdenskrig», vandretstilling produsert av VAM. Tredje utstillingssted, februar–mars. • Skipskisteutstilling, museets sommerutstilling. Kunstutstillinger: <ul style="list-style-type: none"> • «Tegning» av Olaf Karlsen, separatutstilling, januar – mars. • «Huset med det rare i», kunstutstilling med tre brødre Hvistendahl, april • «Det går bra. Ikke tenkt på det», kunstinstallasjoner av Anette Rosenberg, sommerutstilling. • Michael Rieu, skulpturer, september–oktober. • Kurt Johannessen, performance, desember.
Flekkefjord museum	<ul style="list-style-type: none"> • «Tatjana L. K. Gulbrandsen», DKS-utstilling, februar. • «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter andre verdenskrig» – vandretstilling produsert av VAM. Fjerde utstillingssted, mars–juni. • Læreraksjonen 1942 (Flekkefjords «Kirkeneslærere»), utstilling på Flekkefjord vgs. og sommerutstilling på museet sammen med rosemalingsverksted og -utstilling. • Skole- og barnehageutstilling: «Julegata», førjulsutstilling, desember.
Andre arenaer (fysiske og digitale)	<ul style="list-style-type: none"> • «Agderbilder – vårt fotografiske minne», utendørs stolpeutstilling i Markensgate i Kristiansand med 90 fotografier, vandretstilling i samarbeid med AAMA/Setesdalsmuseet, juli–september.

Avdeling	Nye utstillinger i 2023
	<ul style="list-style-type: none"> • «Vi forteller din historie» – Utendørs tekstutstilling i forbindelse med kjennskapskampanje og navneforslag til nytt museumsbygg i Kristiansand, 12 oppslag med historier, sommer/høst. • Pop-up-utstilling med historiske foto, tekst og gjenstander fra samlingen på Næringsforeningens 175-årsjubileum i Kilden, Kristiansand. • Roll-up-utstillingen (21 bannere) til «Identity on the Line» (samproduksjon av alle partnerne, ledet av Slovenia) utlånt til Telemark museum høsten 2023. Den norske vandretstillingen i prosjektet, «Det snakker vi ikke om!» besøkte Stiklestad nasjonale kultursenter etter endt runde i Vest-Agder-museet, juni 2023. • Historisk juletreutstilling i Rådhuskvartalet i nytt design og med engelsk oversettelse, i samarbeid med Kristiansand kommune, desember (3590 besøkende). • Digitalt: «Virtuelt museum» med utstillingen «Ukrainske håp», teksten på norsk, engelsk og ukrainsk. Åpnet til Ukrainas grunnlovsdag, 28. juni. • Fire utstillinger på DigitaltMuseum (DigitaltMuseum): «Omlastingskran på Grovane – arbeidstegninger», «Hårarbeid», «Jul i Markens» og Sørlandssendinga.

* Vest-Agder-museets vandretstilling «Det snakker vi ikke om! Familiehemmeligheter etter andre verdenskrig» har besøkt tre avdelinger i 2023 samt Stiklestad nasjonale kultursenter. Den teller bare som én utstilling i denne oversikten.

Digital formidling og kommunikasjon

Vestagdermuseum.no er museets fremste kommunikasjonskanal på nettet, godt supplert av sosiale medier, men vi formidler også via andre nettsteder, ikke minst på [DigitaltMuseum](https://www.digitaltmuseum.no), hvor stadig mer av museets fagstoff, artikler og utstillinger, gjøres tilgjengelig. VAM drifter dertil bildedatabasen [Agderbilder.no](https://www.agderbilder.no) som hadde ca. 95 600 bilder tilgjengelig på nett pr. 31.12.23. Fotodatabasen hadde totalt 570 000 forhåndsvisninger av bilder i løpet av året. Vest-Agder-museets drifter også nettstedet til det internasjonale samarbeidsprosjektet, «Identity on the Line» (I-ON) www.i-on.museum, som ble ferdigstilt i 2023.

Museet arbeider i tillegg med digitale virkemidler i formidlingen i museet – i utstillinger, landskap og pedagogiske opplegg.

Nye digitale formidlingstilbud i Vest-Agder-museet i 2023

Temastoff og utstillinger på nett:

- [Vestagdermuseum.no](https://www.vestagdermuseum.no): Hovedkanalen for formidling av historisk innhold digitalt er museets egne nettsider (ca. 580 000 sidevisninger i 2023), som spres videre via sosiale medier. Det produseres jevnlig artikler om ulike tema knyttet til museets faglige satsningsområder, besøksmål og samlinger. 2023 har vært et spesielt aktivt år på nettsiden. Til nye Ballastbrygga industrihistoriske senter har avdelingsleder i Mandal kartlagt industribedrifter lokalt som formidles via en interaktiv skjerm i utstillingen. Disse framstilles også i en alfabetisk ordnet base med 117

nettpresentasjoner på vestagdermuseet.no. På Kristiansand museum er det laget 17 små artikler om de historiske bygningene på museet, og til prosjektet «Ukrainske håp» ble det publisert 27 nettartikler på norsk og ukrainsk med informanthistorier. Det er ellers produsert 18 lengre, populærfaglige artikler i 2023 på nettsiden.

- *DigitaltMuseum*: 1158 gjenstander lagt ut i 2023, fire nye temautstillinger (se utstillinger over) og tre artikler ([DigitaltMuseum](#))
- *YouTube*: 8 filmer på Vest-Agder-museets kanal ([Vestagdermuseet IKS - YouTube](#)): En om Snartemofunnet i 1933, to dokumentasjonsfilmer i forbindelse med nedleggelsen av Christianssands bryggeri (øltapping), én presentasjon av den digitale Wergeland på Gimle, digital åpning av den virtuelle utstillingen «Ukrainske håp» og en innføringsfilm til besøk i «virtuelt museum» og to filmer om regattaen PLASTIKK 2023.
- *Identity on the Line*: Det fireårige internasjonale samarbeidsprosjektet ble avsluttet høsten 2023, og den omfattende digitale formidlingspakken på <https://i-on.museum/> er ferdigstilt. Nettstedet med alt innhold vil være operativt til 2028. I 2023 ble blant annet undervisningsopplegget på åtte språk tilgjengelig, og det ble lansert en film om krimtatarene i samarbeid med den ukrainske filmskaperen Yevhen Tkach. I-ON-prosjektet har også en egen YouTube-kanal [Identity On the Line - YouTube](#)

Andre, nye digitale formidlingsopplevelser:

- *Virtuelt museum med utstillingen «Ukrainske håp»*: Fotoutstilling med 15 historier fra ukrainske flyktninger i Norge, animert inn i Vest-Agder-museets planlagte formidlingsbygg på Odderøya i Kristiansand: [Virtuelt museum - Ukrainian hope - Vest-Agder-museet \(vestagdermuseet.no\)](#). Ca. 4800 leste om utstillingen og virtuelt museum på nettsiden, 969 personer «besøkte» utstillingen.
- *«Er dette virKelig? Et møte med en digital og interaktiv Henrik Wergeland på Gimle Gård»*: Videreutvikling av dialogbasert formidlingskonsept basert på MetaHuman og MotionCapture-teknologi for elever i videregående skole (Produksjonsselskapet Broomstick AS, professor Bjarne Markussen/UiA, KKG vgs. og evaluering v/NORCE).
- *«Tidemand og Nielsen anno 2023»*: Oppstart av prosjekt med bruk av KI i skoleelevers møte med malerisamlingen ved Mandal museum, støttet av Agder fylkeskommune.
- *Formidlingsapper (Useeum)*: Tabellen viser antall ganger i løpet av året appen er åpnet:

	2021	2022	2023
Kristiansand kanonmuseum: MuseumsMysteriet (for barn)	592	450	765
Tingvatn fornminnepark: Museumsguide på fornminnefeltet	104	138	281

Arrangementer 2023

Listen viser store og små arrangementer i regi av Vest-Agder-museets avdelinger – alene eller i samarbeid med andre. Det har vært en stor økning i aktivitet i museet. Oversikten viser ca. 180 oppføringer – mot 150 i 2022 og 108 i 2021.

JANUAR		
Dato	Arrangement	Sted
Hele året	6 samlinger med bygging av mathus og 18 samlinger med Venneforeningens «Åpent verksted».	Tingvatn fornminnepark
Hele året	Sogelaget, hagelaget og husflidslaget i Hægebostad bruker lokalene til lokalhistoriske kurs, temakvelder og foredrag gjennom hele året	Tingvatn fornminnepark
8. jan.	Åpning av to utstillinger: grafisk kunst/Kunstsilo og Olaf Karlsen.	Nordberg fort
24. jan.	«Mandal, kvinnebyen», åpent foredrag for Mandal historielag	Mandal museum
26. jan.	Historier i et museum: «Kjevik, Norges eldste sivile lufthavn», foredrag ved Iver Holter-Andersen	Odderøya museumshavn
26. jan.	Foredragskveld i regi av Lista Museums Venner	Nordberg fort

FEBRUAR		
Dato	Arrangement	Sted
2.–25. febr.	Håndverksted for barn hver lørdag i februar (4)	Flekkefjord museum
2. febr.	Historiekveld: «Tysk invasjonforsvar i Mandal», foredrag ved Endre Wrånes	Sjølingstad Uldvarefabrik
11. febr.	Utstillingslukking «Det snakker vi ikke om!»	Sjølingstad Uldvarefabrik
18.–19. febr.	Kurs i istandsetting av vinduer	Tingvatn fornminnepark
21. febr.	Vinterferieverksted	Nordberg fort
20. febr.	Vinterferieverksted	Flekkefjord museum
20.–23. febr.	Vinterferierebus hver dag i vinterferien	Kristiansand museum
21. og 23. febr.	Vinterferieåpent med barneomvisninger	Gimle Gård
22. og 25. febr.	Vinterferieaktiviteter i Andorsengården	Mandal museum
23. febr.	Utstillingsåpning VAMs vandreutstilling: «Det snakker vi ikke om!» og foredrag med Jan Jørg Tomstad	Nordberg fort
23. febr.	Hans Seland – liv og verk, Fortidsminneforeningen	Flekkefjord museum
21.–24. febr.	Vinterferieaktiviteter for hele familien (Agder)	Sjølingstad Uldvarefabrik
24. febr.	Museumsaften: Foredrag ved Samuel Høiland om runder og språkutvikling i jernalderen	Tingvatn fornminnepark
24.–26. febr.	Vinterviking – «en møteplass for håndverksinteresserte historienere»	Tingvatn fornminnepark

MARS

Dato	Arrangement	Sted
28. febr.–3. mars	Vinterferieaktiviteter for hele familien (Rogaland)	Sjølingstad Uldvarefabrik
2. mars	Historiekveld: «Kvinnebyen Mandal», foredrag ved Birgitte Sørensen	Sjølingstad Uldvarefabrik
4.–25. mars	Håndverksted for barn hver lørdag i mars (4)	Flekkefjord museum
9. mars	Foredrag: «Min fars kamp under og etter krigen» ved Jan Jørg Tomstad	Nordberg fort
10. mars	Kurs i tilstandsvurdering av gamle hus i samarbeid med Bygningsvern i Agder	Kristiansand museum
15. mars	«Industribyen Mandal». Foredrag for Mandals Trebåt og Motorforening	Mandal museum
11. mars	«Da sjørøvere ble byens fedre», Gatefesten i Flekkefjord	Flekkefjord museum
28. mars	«Mandal, kvinnebyen». Foredrag for Mandal Sanitetsforening	Mandal museum
30. mars	Konsert med UiA-studenter	Gimle Gård
30. mars	Historier i et museum: «Broer og tunneler på Setesdalsbanen», foredrag ved Hans Co. Sørensen	Odderøya museumshavn
30. mars	«Bygdeborger i Norge og Lister», foredragskveld med Samuel Høiland og Dag Østtun	Nordberg fort
30. mars	Utstillingsåpning VAMs vandretstilling: «Det snakker vi ikke om!» og foredrag med Jan Jørg Tomstad	Flekkefjord museum

APRIL

Dato	Arrangement	Sted
1. april	Påskeaktiviteter i Andorsengården og på Vigeland hus	Mandal museum
1.–29. april	Håndverksted for barn hver lørdag i april (5)	Flekkefjord museum
2. april	Palmesøndag med påskemarked og verksted for barn	Nordberg fort
2.–4. april	Påskeaktiviteter for hele familien	Sjølingstad Uldvarefabrik
2.–9. april	Påskeåpent med aktiviteter	Kristiansand museum
2. og 3. april	Påskeferieåpent med barneomvisninger	Gimle Gård
3. april	Påskeferieaktivitet: Havdyrenes hemmeligheter	Odderøya museumshavn
5. april	Barnas arkeologi: Vi lager leirkar	Tingvatn fornminnepark
6. april	Utstillingsåpning: Tre brødre Hvistendahl	Nordberg fort
17. april	«Flekkefjords Kirkeneslærere: Læreraksjonen 1942», arrangement med filmvisning	Spira kulturhus, Flekkefjord
20. april	Terrengkarusellens museumsløp	Kristiansand museum
20. april	Foredragskveld: «CHEESE og flekkefjæringer i Storbritannia under krigen» ved Eivind Stø	Flekkefjord museum
22. april	Kulturskolelørdag med konserter	Nordberg fort
23. april	Åpen fabrikk!	Sjølingstad Uldvarefabrik
27. april	Historier i et museum: «Skeivhet til sjøs», foredrag ved Bård Gram Økland	Odderøya museumshavn
27. april	Foredragskveld: «Sommerbarna» med Dan Dyrli Dåtland	Flekkefjord museum

MAI

Dato	Arrangement	Sted
2. mai	Utstilling: «Flekkefjords Kirkeneslærere: Læreraksjonen 1942»	Flekkefjord vgs.
4. mai	Demokratiuka i Kristiansand: Identity on the Line viser den ukrainskproduserte filmen "Crimeans"	Aladdin kulturhus, Kristiansand
4. mai	Foredragskveld: «Drumtochty Castle: redningen for norske barn i krig og eksil?» ved Ragnhild Bie	Flekkefjord museum
6. mai	Klassisk konsert på Gimle: «Guerra amorosa»	Gimle Gård
6.–27. mai	Håndverksted for barn hver lørdag i mai (4)	Flekkefjord museum
7. mai	Den store museumsdagen, fellesarrangement for Vest-Agder-museet i samarbeid med Bredalsholmen DF	D/S Hestmanden, Bredalsholmen
8. mai	Foredrag om gammel byggeskikk i Setesdal og tunvandring med Kjell Andresen og Øyvind Mauren	Kristiansand museum
10. mai	Krigsseilernes dag. Samarbeidsarrangement mellom D/S Hestmanden, ARKIVET og Agder Krigsseileres Minneforening	ARKIVET freds- og menneskerettighets-senter
11. mai	Kickoff med Agder guide	Kristiansand museum
11. mai	Kveldsvandring på Kristiansand kanonmuseum	Kristiansand kanonmuseum
11.–12. mai	Levende museum med teaterstudenter v/UiA, skoler	Kristiansand museum
13. mai	Konsert med Los Hermanos og Sørlandets Shantykor	D/S Hestmanden, Lillesand
14. mai	Turist i egen by	Kristiansand museum
14. mai	Turist i egen by	Gimle Gård
14. mai	Turist i egen by	Odderøya museumshavn
14. mai	Turist i egen by	Kristiansand kanonmuseum
14. mai	Levende museum med teaterstudenter v/UiA, publikum	Kristiansand museum
14. mai–20. juni	Søndagsåpent med barneaktiviteter og åpen kafé	Kristiansand museum
17. mai	17. mai-åpent museum i Andorsengården	Mandal museum
26.–28. mai	«Bjørnevåk» – Jernalderting	Tingvatn fornminnepark
25. mai	Kveldsvandring på Kristiansand kanonmuseum	Kristiansand kanonmuseum
25. mai	Foredragskveld: «Min fars kamp under og etter krigen» ved Jan Jørg Tomstad	Flekkefjord museum
25. mai	Historier i et museum: «Plasten i Søgne og With-båtene», foredrag ved Per Tomas Govertsen	Odderøya museumshavn

JUNI

Dato	Arrangement	Sted
1. juni	Er dette ViRkelig? Et møte med en digital og interaktiv Henrik Wergeland på Gimle gård	Gimle Gård
3. juni	Konsert i Sjøbuene i samarbeid med Klassisk Flekkefjord	Flekkefjord museum
3., 10. juni	Håndverksted for barn	Flekkefjord museum
4. juni	Den store kanondagen	Kristiansand kanonmuseum
4. juni	Fortellerstund med Hilde Eskild	Kristiansand museum
11. juni	Museets dag på Midthasseltunet, Vanse	Lista museum

9.–11. juni	Seaweed-festivalen: familiearrangement og kveldsarrangement	Odderøya museumshavn
11. juni–3. sept.	Sesongkjøring på Setesdalsbanen	Setesdalsbanen
12. juni–13. aug.	Sesongåpent	Kristiansand kanonmuseum
13.–15. juni	Skole- og barnehagekjøring	Setesdalsbanen
14. juni	Guidekurs for Museumslaget	Kristiansand museum
21. juni–20. aug.	Sommersesong med omvisninger onsdag–søndag	Tingvatn fornminnepark
19. juni–18. aug.	Sommersesong med åpent hver dag på Nordberg fort med omvisninger og aktiviteter. Listeskøyta kystkultursenter åpent fra 25. juni	Lista museum
20. juni–19. aug.	Sommeråpent i museet og Krambua. Daglige omvisninger og byvandring	Flekkefjord museum
16. juni–2. juli	Sesongåpent skip på Bredalsholmen, Kristiansand	D/S Hestmanden
17. juni	Utstillingsåpning med Ove Harder Finseth	Sjølingstad Uldvarefabrik
17. juni	Åpning av Ballastbrygga industrihistoriske senter	Mandal museum
Juni	Blå Kors feriepike	Kristiansand museum
18. juni	Lansering av nyrestaurert børskiosk med miniforedrag om Kristiansand	Kristiansand museum
20. juni–15. aug.	Sommeråpent i Andorsengården, Vigeland hus og på Ballastbrygga med utstillinger, omvisninger og verkstedsaktiviteter	Mandal museum
Juni–aug.	«Sommer på museet» med verksteder hver onsdag	Kristiansand museum
20. juni–20. aug.	Sommeråpen museumsfabrikk med sommerutstilling, omvisninger og aktiviteter.	Sjølingstad Uldvarefabrik
24. juni	Slåttedag	Kristiansand museum
24. juni–13. aug.	Sommeråpent i museumshavna med utstillinger og maritime aktiviteter. Odderøya fyr åpent hver søndag	Odderøya museumshavn
25. juni–17. aug.	Sommeråpent med omvisninger. Juni–august: Levende teateromvisninger og skattejakt for barn	Gimle Gård
26. juni–13. aug.	Sommeråpent med aktiviteter hver dag	Kristiansand museum
27. juni	Sommeravslutning for Kløvertun med foredrag av Tonje Tjøtta, omvisning i bygata og kafé	Kristiansand museum
28. juni–16. august	Sommeraktiviteter for barn i museumshagen hver onsdag	Flekkefjord museum
28. juni	Åpning av Virtuelt museum med utstillingen «Ukrainske håp»	Digitalt/FB

JULI

Dato	Arrangement	Sted
1. juli	Utstillingsåpning: «Det går bra. Ikke tenk på det» av Anette Rosenberg	Nordberg fort
2.–30. juli	Søndagsåpent i juli på redningsstasjonen, skolemuseet og friluftsmuseet i Vanse	Lista museum

7. juli	D/S Hestmanden i Langesund. «En lokal krigsseilers historie», foredrag ved Per Ludvig Gusfre	D/S Hestmanden, Langesund
7. juli	D/S Hestmanden i Langesund. «Sjømannsprest Alf van der Hagen», foredrag ved Sidsel van der Hagen	D/S Hestmanden, Langesund
13.–22. juli	«Tussa på tunet og den rampete geita» – vandreteater i samarbeid med Giert Werring	Kristiansand museum
16. juli	D/S Hestmanden i Moss. «En sjøens helt», foredrag ved Tania Michelet	D/S Hestmanden, Moss
20. juli	Kulturpatrulja fra Setesdal	Kristiansand museum
25. juli	D/S Hestmanden i Oslo. «Is og damp», foredrag ved Per Norseng	D/S Hestmanden, Oslo
26. juli	D/S Hestmanden i Oslo. «Sjømannsprest Alf van der Hagen», foredrag ved Sidsel van der Hagen.	D/S Hestmanden, Oslo
28. juli	D/S Hestmanden i Oslo. «Krigsseilerne – De vant krigen, men tapte freden», foredrag ved Eilert M. Lund	D/S Hestmanden, Oslo
29. juli	D/S Hestmanden i Oslo. «Krigsseilerne i krig og fred», foredrag ved Guri Hjeltnes	D/S Hestmanden, Oslo
30. juli	D/S Hestmanden i Oslo. «Krigsseilerne risikerte livet for demokratiet», foredrag ved Grindstein og Løvrak	D/S Hestmanden, Oslo

AUGUST

Dato	Arrangement	Sted
2. aug.	Kickoff Trebåtfestivalen i Risør	D/S Hestmanden, Risør
3. aug.	Utstillingsåpning: Michael Rieu	Nordberg fort
2.–13. aug.	«Det heldige skipet», teaterforestillinger i lasterommet i samarbeid med Kanon Produksjon. 32 forestillinger i Kristiansand og alle besøksmål under årets seilas	D/S Hestmanden
3. aug.	Arrangement: «Hvordan vil du at Risør skal utvikle seg?»	D/S Hestmanden, Risør
3. aug.	D/S Hestmanden i Risør. Foredrag ved Harald F. Andersen og foredrag om Risør Sjømannsforening	D/S Hestmanden, Risør
10. aug.	D/S Hestmanden ved Ballastbrygga. «Ute- og hjemmeseileren», foredrag ved Harald F. Andersen	D/S Hestmanden, Mandal
14. aug.	Miljødag og ryddeaksjon saman med asylsøkere	Odderøya museumshavn
18.–20. aug.	NM i historisk bue, presisjonsskyting, i samarbeid med Norsk Langbuelag	Tingvatn fornminnepark
20. aug.	Den store familiedagen	Kristiansand museum
20. aug.	Samsør – foredrag ved Arne Lervik	Kristiansand museum
20. aug.	Utstillingslukking – Prøv plagget på!	Sjølingstad Uldvarefabrik
23. aug.	«Walk in the park». Nettverkssamling der 70-80 næringslivsaktører brukte museet som arena.	Kristiansand museum
27. aug.	Kløvertun- og Kongsgård dagen – Naturlostur fra museet ved Tonje Tjøtta	Kristiansand museum
23. aug.	Konsertforestilling med Sara Aimée Smiseth: «Formødre»	Gimle Gård
27. aug.	PLASTIKK 2023 – regatta for klassiske plastbåter	Odderøya museumshavn
31. aug.	Historier i et museum: «Skeiv regionalhistorie, tre fortellinger fra Agder», foredrag ved Dag Hundstad	Odderøya museumshavn

SEPTEMBER

Dato	Arrangement	Sted
3. sept.	<i>Markering av Christianssand Artillerie Compagnies 30-årsjubileum</i>	Odderøya
3. sept.	Finale på Gimle Gård: Avslutning for Kristiansand kammermusikkfestival	Gimle Gård
3. sept.	Foredrag: «En kunsthistorisk vandring på Gimle Gård» med Frida Forsgren, UiA	Gimle Gård
6. sept.	Kveldsåpent på Ballastbrygga: Det gamle pakkhuset, Gabrielsens bu, flyttes til Ballastbrygga	Mandal museum
15.–16. sept.	Seminar i Norsk forum for eksperimentell arkeologi	Tingvatn fornminnepark
16. sept.	Strandryddedagen Kristiansand	Odderøya museumshavn
16. sept.	Flekkefjord museum på Miljødagen i Flekkefjord	Flekkefjord sentrum
17. sept.	Siste omvisninger i utstillingene «Gullalderen i Agder» og «Det var en gang en tresko»	Tingvatn fornminnepark
20. sept.	Foredrag om stedsnavn i Kristiansand – kåseri ved Jan Henrik Munksgaard	Kristiansand museum
24. sept.	Sensommerkonsert på Gimle	Gimle Gård
27. sept.	Foredrag om Kristiansand i jernalder og vikingtid ved Frans-Arne H. Stylegar	Kristiansand museum
28. sept.	Historier i et museum: «Stjerner i tro og myter og striketradisjoner», foredrag ved Annemor Sundbø	Odderøya museumshavn
28. sept.	Torsdagskveld på fortet, Lista Museums Venner: «Rutetrafikken på fjordene ved Farsund», foredrag ved Terje Skjoldal	Nordberg fort
Sept.–okt.	Lørdagsaktiviteter med bl.a. eplesafting, rosemaling og håndverksted	Flekkefjord museum

OKTOBER

Dato	Arrangement	Sted
3. okt.	Foredragskveld med Flekkefjord historielag: «Agent i egen by», fotoforedrag ved Johan Aakre	Flekkefjord museum
3. okt.	Høstferieverksted	Nordberg fort
4. okt.	Konsert med Charlies Basuner	Nordberg fort
2.–7. okt.	Høstferieaktiviteter på Ballastbrygga	Mandal museum
4. og 6. okt.	Høstferieaktiviteter: potetrykk og aktivitet i bakstehuset	Kristiansand museum
3. okt.	Høstferieaktiviteter: Akvarium og akvarietømming	Odderøya museumshavn
3. og 5. okt.	Høstferieaktiviteter: Skattejakt for barn	Gimle Gård
8. okt.	Barnas dag i høstferien – kanonlaging	Kristiansand kanonmuseum
8. okt.	Åpen dag på Hervoll mølle	Lista museum
15. okt.	Foredrag: «Et kolonialistisk blikk på Gimle Gård» ved Frida Forsgren, UiA	Gimle Gård
3.–6. okt.	Høstferieaktiviteter for hele familien (Agder)	Sjølingstad Uldvarefabrik
10.–13. okt.	Høstferieaktiviteter for hele familien (Rogaland)	Sjølingstad Uldvarefabrik
14.–24. okt.	Kurs i istandsetting av vinduer ved Ole Ugland; samarbeid med Bygningsvern i Agder	Kristiansand museum

19. okt.	Foredrag: «Lystgårder i Kristiansand» ved konservator Tonje Tjøtta	Gimle Gård
22. okt.	Familiekonsert med Erik Lukashaugen: «Hans Børli å je»	Nordberg fort
26. okt.	Historier i et museum: «Drumtochy Castle», foredrag ved Ragnhild Bie	Odderøya museumhavn
26. okt.	Torsdagskveld på fortet: «Fangeleiren på Kåde», filmvisning ved S. Syvertsen og S. Kjørkleiv	Nordberg fort
28. okt.	Spøkelseshuset – arrangement for barn	Flekkefjord museum

NOVEMBER

Dato	Arrangement	Sted
1. nov.	Håndverkerkafé med Ole Ugland: Gamle vinduer	Kristiansand museum
2. nov.	Foredragskveld med Flekkefjord historielag: «Historien om Kvinnen» ved Odd Kvinnen	Flekkefjord museum
4.–6. nov.	Kurs i sølvarbeid	Tingvatn fornminnepark
4. nov.	“Sild & jårple-lørdrag”, høst	Listeskøyta kystkultursenter
6. nov.	Foredragskveld med Flekkefjord historielag: «Bernhard Hanssen – reder og fredsmann» ved Harald Hanssen	Flekkefjord museum
16. nov.	Dobbeltlansering: Film om Morten Ringard og årets «Julehilsen fra Flekkefjord» (red. Sverre Ringard)	Flekkefjord museum
23. nov.	Strikkekafé	Sjølingstad Uldvarefabrik
25. nov	«Oransje dager»-markering i samarbeid med Mandal Soroptimistforening i Andorsenhaven	Mandal museum
25. nov.	Juletradisjoner med glimt fra jul på Gimle. Foredrag og musikk på julepyntet Gimle	Gimle Gård
26. nov.	«Jul på Gimle» – åpent førjulsarrangement	Gimle Gård
26. nov.	Pepperkakebaking	Tingvatn fornminnepark
26. nov.	Julemarked og juleverksted	Nordberg fort
30. nov.	Historier i et museum: «Søgne dykkerklubb – kulturminner under vann», foredrag ved Karl Klungland og Steinar Monsen.	Odderøya museumhavn
28. nov.	Flekkefjord historielag førjulsmøte: «Kystrutens historie», foredrag ved Sigmund Birkeland	Flekkefjord museum

DESEMBER

Dato	Arrangement	Sted
27. nov.–22. des.	Førjulsutstillingen «Julegate», med bidrag fra barnehager og skoler i Flekkefjord	Flekkefjord museum
2. des.	Julemarked	Sjølingstad Uldvarefabrik
3. des.	Julemarked	Kristiansand museum
3. des.	Utstillingsåpning: Kurt Johannessen – performance, bøker og bilder	Nordberg fort
7. des.	Juleåpent med foredrag og historisk juletre i Andorsengården	Mandal museum
9. des.	Juleverksted og åpne utstillinger i Andorsengården	Mandal museum

2.–22. des.	«Historisk juletreutstilling» i Rådhuskvartalet, i samarbeid med Kristiansand kommune	Rådhuskvartalet, Kristiansand
14. des.	«6 historier om jul på 60 minutter» – seks historikere fra Vest-Agder-museet om jul og juletradisjoner	Rådhuskvartalet, Kristiansand

MARKEDSARBEID

Besøk på nettsider og sosiale medier

Museet benytter nettsider og sosiale medier aktivt i profilering av aktiviteter og arrangementer. Vest-Agder-museet som helhet og hver avdeling har egne side(r) på Facebook og Instagram, i tillegg til egne museumssider på www.vestagdermuseum.no. Alle kanaler hadde en økning i besøk/følgere i 2023.

Nettsiden www.vestagdermuseum.no:

	2019	2020	2021	2022	2023
Brukere (tidligere økter)	102 126	114 687	153 524	205 364	182 597*
(Side)visninger	253 041	275 793	330 455	400 490	579 138

Antall sidevisninger har en økning på 44,6 % fra 2022. 42 % av besøkene kom fra organiske søk.

*Nedgangen i brukere pga. konvertering til Google Analytics 4 analyseverktøy og nye måleverdier. GA4 måler nå også data fra nettbutikken til Vest-Agder-museet, og dette står for noe av økningen i 2023. Nettbutikken separat hadde 41 236 visninger / 8 997 brukere i 2023.

Sosiale medier pr. 1. januar 2024, totalt alle museene:

	2019	2020	2021	2022	2023
Følgere Facebook	26 755	29 414	32 476	39 431	46 019
Følgere Instagram	9 358	10 882	13 003	14 976	16 174

Antall følgere på Facebook har økt med 12,5 % og Instagram har økt med 8 %.

Nyhetsbrev 2023:

	2019	2020	2021	2022	2023
Nyhetsbrev sendt ut	21	22	17	7	18
Abonnenter nyhetsbrev	333	467	806	1534	2220

Økningen i abonnenter er grunnet pop-up på nettsiden og museumsklubben medlemmer.

Gjennomsnittlig åpningsrate er ca. 55 % og over bransjestandard.

Den digitale gjesten

På vestagdermuseum.no bruker vi måleverktøyet Google Analytics. Statistikken viser at det i 2023 var en økning i antall besøkende på nettsiden. Hver bruker hadde i snitt 3 sidevisninger og brukte 1,1 minutter inne på siden. 83 % av besøkene var fra norske IP adresser.

I sosiale medier har de fleste avdelingene mest lokale følgere, og det er en overvekt av kvinner som følger oss.

Markedsføring i andre kanaler

Vest-Agder-museet har annonsert (digitalt og print) gjennom Polaris (Fædrelandsvennen m.m.) og Schibsted (VG m.m.), i Lindesnes Avis og magasiner som Listerliv, Magasinet Sørlandssommer og Egde

(Agder historielag). I 2023 ble det også produsert en innholdsmarkedsføringsartikkel for Kristiansand museum som ble distribuert i fvn.no.

Sommeren 2023 kjørte vi en stor kjennskapskampanje for det nye museumsbygget og Vest-Agder-museet: «Vi forteller din historie – Hva skal vårt nye museum på Odderøya hete?» Målsetningen var å få inn navneforslag for det nye museet på Odderøya, men også som generell markedsføring av Vest-Agder-museet og vårt samfunnsoppdrag som historieforteller. Gjennom hele kampanjeperioden, på tvers av alle kanaler, oppnådde vi 1 300 000 visninger på annonsene, genererte 20 000+ klikk inn på nettsiden, samlet inn 87 navneforslag og hadde 200+ kommentarer i sosiale medier.

Vi sender jevnlig ut pressemeldinger og har fått reportasjer både i TV, radio og aviser om bl.a. publikumsrekord i Vest-Agder-museet, Flekkefjord og Mandal, julemarkeder, gaver fra sparebankstiftelser til nytt museum på Odderøya, Tingvatn på statsbudsjettet og om Identity on the Line-prosjektet.

Samarbeid med destinasjonsselskapet Visit Sørlandet

Vest-Agder-museet er markedspartner og medlem i reiselivsnettverket til Visit Sørlandet. I tillegg til at museet benytter reiselivsklyngen gjennom kurs og samlinger, blir Vest-Agder-museets museer markedsført i Visit Sørlandets kanaler som nettsider, sosiale medier, nyhetsbrev, turistkart, Dyreparkavisen m.m. Museene arbeider tett med lokale Visit/reisemålselskap og handelsforeninger og blir presentert i deres brosjyrer og digitale kanaler.

Vest-Agder-museets museumsklubb

I november 2023 lanserte vi «Museumsklubben». Dette er et fordelsprogram der gjester kan registrere seg og få fordeler, rabatter og informasjon om arrangementer via SMS og e-post. Museumsklubben er integrert i PCKasse, og fordelene er at vi får direkte kontakt med og eier informasjonen til gjestene våre. Per januar 2024 har museumsklubben 236 medlemmer.

Nettbutikk

Nettbutikken til Vest-Agder-museet har i 2023 totalt 358 bestillinger og 215 183 kroner i totalomsetning, en økning på 35 % fra 2022 og 66 % fra 2021. Produktene i nettbutikken er også tilgjengelige på Google Shopping, Facebook og Instagram. De mest populære produktene i 2023 var familieårskort, Sjølingstadgarn og den engelske versjonen av boken «Et brikkevevd folkevandringsdyr fra Snartemo» som ble bestilt til Europe, USA og Asia.

Årskort fellesbillett

I 2023 ble det solgt 205 årskort fellesbilletter.

		2021	2022		2023	
Salg i nettbutikk	Familie	28	77	93	115	132
	Voksen		16		15	
	Barn		0		2	
Salg i museene	Familie	23	29	42	56	73
	Voksen		12		16	
	Barn		1		1	
Totalt		51	135		205	

HELHETLIG SAMLINGSFORVALTNING

Vest-Agder-museets arbeid med samlingsforvaltning er omfattende og har i 2023 spesielt dreid seg om flytting av samlingene fra gamle magasiner og inn i nytt magasin.

Arbeidet er organisert gjennom en samlingsforvaltningsgruppe som inkluderer inntakskomiteé og ansatte med ansvar for registrering på den enkelte avdeling. Tre av de ansatte i samlingsforvaltningsgruppen har brukt mye tid på flytting av magasin, mens prosjektansatt på Lista har hatt mer tid til kjerneoppgaver. Det ble i juni 2023 ansatt ny gjenstandskonservator som har bistått med flytteprosjektet, men denne har også hatt mange oppgaver ved avdelingene som har stått på vent mens stillingen var vakant. På grunn av flytting av magasin, som har pågått i hele 2023, har det ikke vært mulighet for bistand på avdelingene i samme grad som tidligere år.

Samlingsforvaltningen er nært knyttet til museets andre kjerneoppgaver, som forskning og formidling. Museet publiserer løpende både gjenstander og utstillinger på DigitaltMuseum. Flere i samlingsforvaltningsgruppen har deltatt på en rekke relevante kurs, seminarer og brukermøter hos KulturIT.

Gjenstandsregistrering

Museets gjenstander registreres i Primus, som er museenes digitale samlingsdatabase. Vest-Agder-museet har rundt 60 000 gjenstander i samlingene. Av disse er nå 34 807 registrert i Primus; 4000 er nye registreringer i 2023.

Registreringer i Primus 2023			
Avdeling	Antall nye, gjenstander	Antall nye, foto	Totalt
Mandal museum	66		2926
Flekkefjord museum	1264	30	2619
Gimle Gård	14		1903
Sjølingstad Uldvarefabrik	1		615
Kristiansand kanonmuseum	2		143
Lista museum	53		4891
Setesdalsbanen	104	66	2065
Kristiansand museum	2289		15867
Hestmanden	24		89
VAM felles	87		3689
Totalt for Vest-Agder-museet	4000	96	34 807

I 2023 har 12 ansatte hatt tilgang til Primus for registrering, hvorav noen har vært i prosjektstillinger eller praksisplass.

Som tidligere år vil det totale antallet nye primusregistreringer for 2023 ikke gjenspeile det arbeidet som har skjedd i Primus i 2023. Det er ryddet i aksjoner samt slettet dobbeltregistrerte gjenstander. Flere gjenstander er også splittet, noe som resulterer i flere poster uten at noe nytt er registrert. Flyttingen av magasin har gitt mulighet til fotografering av mange store gjenstander, og det meste av møbler og større innbo er nå registrert med bilde og publisert. 22 111 gjenstander står oppført med bilder, en økning på 2000 fra i fjor.

Antall nye registreringer pr. år i Vest-Agder-museet (siste fem år)	
2019	2281
2020	801
2021	3140
2022	3303
2023	4000
Totalt (siste fem år)	13 525

Det jobbes med registrering på flere nivåer, kalt minimum, enkel og fullverdig. Hvilket nivå som brukes, avhenger av prosjektet og gjenstandsmassen. Noen av registreringene for 2023 er minimumsregistreringer, hvor det kun er oppført betegnelse og bilde av eldre katalogkort. Det har vært prioritert å registrere Kristiansand museums katalogkort fra VAF00001 til VAF06000 da mange av disse gjenstandene vil dukke opp i flytteprosessen og vil gjøre identifisering av umerkede gjenstander enklere. 5000 av disse er nå registrert, og arbeidet med de siste 1000 fortsetter i 2024. Også i Flekkefjord har katalogkort vært en prioritet. Der er nesten alle katalogkortene lagt inn i Primus. Også gjenstander knyttet til Miles Gemini (fly utstilt på Kjevik) er registrert i løpet av året.

Selv om kapasiteten i arbeidet med registrering har vært redusert på grunn av flytteprosjektet, er det likevel jobbet med etterslepet på registreringer ved alle avdelinger samt fortløpende å registrere nye inntak for å unngå enda større etterslep.

Inntak og avhending av gjenstander

Vest-Agder-museet praktiserer en restriktiv inntakspolitikk. Alle tilbud om gaver til museet vurderes av inntakskomiteen. Samlingene har økt med 192 gjenstander og 170 foto i 2023. Det er tatt inn enkeltgjenstander og et større inntak knyttet til Miles Gemini og Christianssands Bryggeri. Totalt 15 gjenstander avhendet i 2023. To av disse er overført til andre museer hvor gjenstandene hadde større formidlingsverdi.

Inntak 2023 fordelt på avdelingene			
Avdeling	Gjenstander	Foto	Kunst
Mandal museum	102	0	4
Flekkefjord museum	10	0	
Gimle Gård	18	0	
Sjølingstad Uldvarefabrik	0	0	
Kristiansand kanonmuseum	0	0	
Lista museum	0	0	
Setesdalsbanen	24	170	
Kristiansand museum	17*	0	
Hestmanden	1	0	
VAM felles	16	0	
Totalt for VAM	188	170	4

**i tillegg kommer et større inntak fra CB, dette er ikke gjennomgått og det antas at det er over 100 gjenstander i dette inntaket.*

DigitaltMuseum

DigitaltMuseum (DM) er en felles database over samlinger i norske og svenske kunst- og kulturhistoriske museer. Det publiseres jevnt på DM i forbindelse med registrering. Det har blitt produsert fire nye digitale utstillinger i 2023. «Omlastningskran Grovane», «Hårarbeid», «Jul i Markens» og «Sørlandssendinga». Det jobbes kontinuerlig med å ta nye bilder av allerede registrerte gjenstander, også med tanke på publisering på DM. I 2023 har det vært fokus på å fotografere gjenstander for å fullføre registreringer i forbindelse med flytting til nytt magasin.

Antall publiserte gjenstander pr. år på DigitaltMuseum i Vest-Agder-museet (siste fem år)	
2019	2312
2020	618
2021	2364
2022	1409
2023	1158
Totalt (siste fem år)	7861

Per 01.01.2024 hadde Vest-Agder-museet til sammen 11 817 (tall fra Primus) gjenstander tilgjengelig på DM. Dette er en økning på 1158 gjenstander fra 2022. Det vil si at 34 % av Vest-Agder-museets registrerte gjenstander er digitalt tilgjengelige på DM. Dette er en svak nedgang fra 2022, men henger sammen med at mange katalogkort har blitt registrert uten besiktigelse av gjenstanden. Museet har som praksis at det kun er registrerte gjenstander med foto som publiseres på DigitaltMuseum.

Tabellen under viser publiserte gjenstander på DigitaltMuseum fordelt på de enkelte avdelingene (tall i parentes er 2022-tall):

Antall publiserte gjenstander på DigitaltMuseum totalt, fordelt på avdelingene (2022-tall i parentes)	
Avdeling	Gjenstander publisert på DigitaltMuseum 2023 (2022)
Mandal museum	1558 (1180)
Flekkefjord museum	852 (279)
Gimle Gård	404 (326)
Sjølingstad Uldvarefabrik	584 (583)
Kristiansand kanonmuseum	24 (24)
Lista museum	1132 (1033)
Setesdalsbanen	1455 (972+83)
Kristiansand museum	2924 (2570)
Hestmanden	28 (28)
VAM felles	2856 (2761)
Totalt for Vest-Agder-museet	11 817

TRYGG IVARETAKING

Fotosamlingene/Agderbilder.no

Vest-Agder-museet har gjennom mange år hatt egen fotograf som har delt sin tid mellom museets fotosamlinger og Agderbilder.no. I 2023 har fotografen gått ned i stilling, og det arbeides med modellen for videreføring av oppgavene. Agderbilder.no er en fotobase på nett med bilder fra regionen, driftet av museet i samarbeid med Agder fylkeskommune og medlemsinstitusjonene.

Vannmerkene har blitt fjernet ved nedlasting på Agderbilders nettsted, så de fleste publikumhenvendelsene i 2023 har vært knyttet til å rettlede publikum i bildebasen. Det kom 49 henvendelser om bildebestilling i 2023, og ut over dette ble det formidlet 75 bildefiler til 21 forskjellige kunder. Publikum har i 2023 lastet ned 887 bilder fra nettstedet.

Fotosamlingen «Historiske foto Audnedal og Marnardal» ligger ute både på Agderbilder.no og DigitaltMuseum, og det er Vest-Agder-museet som administrerer denne samlingen, både i Primus og i mottak av henvendelser som måtte komme via DigitaltMuseum. Det ble håndtert 18 bestillinger på «Historiske foto Audnedal og Marnardal», og det kom inn 19 e-poster med forslag til rettelser og kommentarer på bilder i denne samlingen. Vest-Agder-museet forvalter ca. 240 000 fotografier, hvorav 22 071 inngår i Agderbilder.no. Totalt inneholder Agderbilder.no ved utgangen av året 95 648 fotografier, en økning på 6 936. På Agderbilder.no har det vært nærmere 100 000 forhåndsvisninger av bilder fra Vest-Agder-museets samlinger i 2023.

Det har i 2023 blitt lånt inn og skannet 203 private foto knyttet til andre verdenskrig og frigjøringen. Museet har fått rettigheter til bruk av disse.

I samarbeid med Aust-Agder museum og Arkiv/Setesdalsmuseet ble det produsert en friluftsutstilling med historiske foto som ble vist i Markens gate i Kristiansand sommeren 2023. Denne skal videre til Rysstad i 2024. Museets fotograf har i 2023 også levert fotomateriale til den nye utstillingen på Ballastbrygga industrihistoriske senter i Mandal.

Nytt fellesmagasin i Vest-Agder-museet

Vest-Agder-museet har magasiner og lager flere steder i Agder. Magasinformholdene er jevnt over dårlige, og det er derfor svært gledelig at museets nye fellesmagasin stod ferdig til innflytting høsten 2022. Året 2023 har vært preget av «prosjekt flytting av magasin». Første halvdel av 2023 bestod av hektisk arbeid med overføring av gjenstander til nytt magasin for å rekke fristen for utflytting av det gamle magasinet på Sagmyra. Det ble gjennomført 16 flyttedager med innleid byrå; ca. 500 paller med gjenstander ble flyttet. I tillegg er det gjennomført en stor mengde transporter med egen bil, dette gjaldt særlig skjøre, verdifulle og spesielle gjenstander. Prosessen ble fullført, og nøkkelen til Sagmyra ble tilbakelevert innen fristen 1. september. Da dette var overstått, måtte det prioriteres å behandle flyttede gjenstander og begynne prosessen med plassering i det nye magasinet. Det er leid inn varmebehandlingskammer for å få behandlet raskere, slik at første del av magasinet ikke blir overfylt i påvente av behandling.

Høsten 2023 har også bestått i å gjennomgå alt av materiale på magasin for store gjenstander (MSG) på Lista, hvor to fulle containere ble destruert, og registrerte gjenstander ble avhendet. Mye av dette hadde store skader etter dårlig oppbevaringsforhold. Etter dette har det vært to transporter med

lastebil fra Lista med store vogner, jordbruksutstyr og diverse som skal beholdes i samlingen. Gjenstander fra MSG har også gått rett i varmebehandling fra lastebilen, da disse har store mengder spor etter insektaktivitet. Varmebehandling fortsetter i første del av 2024.

Det er også gjort tiltak for trygg ivaretaging av samlingene på avdelingene i 2023, slik som oppstart av klimalogging på flere avdelinger, vurdering av tiltak i Flekkefjord og på Gimle Gård og utplassering av skadedyrsfeller på Gimle Gård. På Tingvatn har teknisk konservator bistått i forbindelse med ny utstilling i 2024, hvor det skal lånes inn gjenstander. Det er også arbeidet med et maleri på Kristiansand kanonmuseum, som skal klargjøres for konservering eksternt.

Bygningsvern og vedlikehold ved avdelingene

Vest-Agder-museets antikvariske bygningsmasse ivaretas innenfor de økonomiske rammene som foreligger i ordinært driftsbudsjett og gjennom ekstra midler fra både offentlige og private tilskuddsytere. Det foreligger et etterslep på vedlikehold av byggene som det jobbes systematisk for å redusere. Prinsippet *vern gjennom bruk* gjelder for flere av museets bygg og anlegg, spesielt de teknisk-industrielle anleggene. Riksantikvaren og Jernbanedirektoratet bidrar med tilskudd til henholdsvis Sjølingstad Uldvarefabrik og Setesdalsbanen.

Bygningsvern i Vest-Agder-museet utføres etter antikvariske prinsipper og i dialog med Agder fylkeskommunes avdeling for kulturminnevern og kulturturisme som forvaltningsmyndighet. Ved istandsetting og restaurering legges tilgjengelig arkivmateriale og annen dokumentasjon samt påviste konstruksjonsspor i eksisterende bygningsmasse til grunn for utførelsen.

Bygningsvernressursene, inkludert vaktmestertjenester og driftsledere, er fordelt med 3 stillinger på Kristiansand museum, hvorav 1 prosjektansatt håndverker, 1 stilling på Gimle Gård, 1,2 stilling på Sjølingstad Uldvarefabrik og 1 stilling på Lista museum. I tillegg leier museet inn kompetanse knyttet til flere av bygningsvernprosjektene. På Setesdalsbanen og D/S Hestmanden kjøpes bygningsvern- og vedlikeholdstjenestene fra eksterne leverandører etter behov i tillegg til at en del arbeid utføres på dugnad av frivillige. Vest-Agder-museet bidrar også til ekstern kompetansebygging og opplæring. Blant annet har Kristiansand museum etablert et samarbeid med Tangen videregående skole om opplæring i tradisjonshåndverk og bygningsvern. Vi har også hatt et samarbeid med UiA om kompetansekartlegging av kunnskap om antikvarisk bygningsvern- og arbeidsteknikker.

I det følgende presenteres stikkordsmessig bygningsvern- og vedlikeholdsarbeid utført i 2023. Vaktmestertjenester, drifts- og sikkerhetsarbeid er ikke med i oversikten.

Setesdalsbanen

- Hornessund holdeplass/venteskur gjenoppstår i Beihøldalen ca. 50 år etter at bygget opprinnelig ble revet. Det gjenbrukes så mye som mulig av den gamle kledningen.
- På vanntårnet på Røyknes er det byttet ut råttent treverk, og hele vanntårnet er malt.
- Transportbåndet i kullskuret har vært ute av drift i mange år. Nå har det fått en teknisk overhaling og blitt pusset opp og skal etter hvert monteres i skuret som også har blitt restaurert.
- Kjelen til lokomotiv nr. 2 har lenge vært hos Israel Newton i England for reparasjon. Hele kjelen, inkludert damprør og røykskap er satt i stand, og angitt levetid på kjelen er nå 30 år eller mer.

- Lokomotiv nr. 5 ble strippet for hytte, vanntanker og annen armatur og utstyr før det ble sendt til Statfold Engineering i England for full gjennomgang/revisjon, inkludert av kjelen. Setesdalsbanen fikk 4 millioner ekstra over statsbudsjettet 2023 til dette viktige arbeidet.
- Lokomotiv nr. 6 har fått eksosdampen lagt ut i eget rør foran skorstein. Lokomotivet ble kontrollert, prøvet og funnet i orden før sesongåpning. Grunnet dampforbud som følge av skogbrannfare ble deler av sommeren 2023 benyttet til å utbedre uregelmessigheter på fremre drivhjuls bærelagere.
- Vogn 921: Her er begge boggiere overhaldt, det er lagt nytt tredekke og bygd nytt bremsehus.
- Ny kombiveksel (12a): I forbindelse med planlagt bygging av ny vognhall, er det lagt en ny kombiveksel fra hovedsporet ned til der vognhallen skal plasseres.

Kristiansand museum

- Våningshuset på Eiken-tunet er malt.
- Det er utført nødreparasjon på noen vinduer på Eiken-tunet.
- En del av gjerdene i Bygata er malt.
- Det er lagt nytt tak på løa fra Bjørgum på Setesdalstunet. I tillegg er trandlegolv lagt, og en av dørene er blitt istandsatt i løa.
- Restaurering av Nomelandsloftet på Setesdalstunet er pågående.
- Børskiosken er ferdig restaurert.
- Arbeidet med demontering og istandsetting av Årestua på Setesdalstunet er påbegynt.
- Minibyen er malt utvendig.
- Uværet Hans medførte en del trefall på Kristiansand museum, og eksternt firma ble leid inn til å fjerne disse for å hindre skade på bygningsmassen.

Gimle Gård

- Årlig vedlikehold av muren på hovedbygningen, som har blitt kalkmalt.
- Hovedporten er reparert.
- Nye beskyttelsestepper er lagt i trappen mellom 1. og 2. etasje.
- Klimamålinger er igangsatt og skal kartlegges over tid.

Odderøya museumshavn

- Den ødelagte delen av bryggeanlegget i Nodeviga båthavn er sanert.

D/S Hestmanden

- Generelt vedlikeholdsarbeid gjennomført på dugnad gjennom året, både på dekk og i maskinrom.
- Gamlemessa på land er oppgradert med universelle tilretteleggingstiltak i form av ny rullestolrampe inn til bygget og nytt HC-toalett.
- D/S Hestmanden har etablert eget landstrømanlegg for permanent bruk.
- Det er satt i gang overhaling av dampdrevet maskineri på dekk med støtte fra Riksantikvaren.
- Det er utført tyngre vedlikehold på hovedmaskinen som forventes ferdig vinteren/våren 2024.
- Vedlikehold av tredekk utført gjennom vinterhalvåret av båtbygger fra Bragdøya kystlag.

Kristiansand kanonmuseum

- Skjøtsel på Møvik fort iht. skjøtelsplan fra Forsvarsbygg, utført på dugnad.

- Istandsetting av taket på kanonbunker 2 i regi av fortseier Forsvarsbygg. Taket har blitt isolert på nytt, jord og ferdigplen ble lagt utover isolasjonen. I tillegg har betongvegg mellom bunker og kanonbrønn blitt tettet.
- Stormen Hans rammet Møvig fort hardt i oktober. Omtrent 100 trær må felles i oppryddings- og etterarbeid etter stormen. Mye av høstens innsats har gått med til dette. Taket på Kasematten fikk også skader i stormen.
- Diverse vedlikeholdsarbeider på jernbanesporet.
- Klargjøring av togsett før og gjennom sesongen, utført delvis på dugnad.

Mandal museum

- Lindesnes kommune har ferdigstilt istandsettelse av fasade mot nord og gavl mot øst på Andorsengårdens hovedhus.

Sjølingstad Uldvarefabrik

- Det er satt opp nytt trappebygg tilknyttet Våningen på Sjølingstad Uldvarefabrik. Den gamle trappa inne er restaurert og satt opp. Vi har installert varmepumper i begge etasjer i bygget.
- Hele den sydligste fasaden på spinneribygget er istandsatt med midler fra Agder fylkeskommune/Riksantikvaren. Alle vinduer og dører er restaurert, og bygningskroppen er malt.
- Stykkvaskemaskinen på Sjølingstad Uldvarefabrik er istandsatt for ca. 100 000 kroner med tilskudd fra Riksantikvaren.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har ansvaret for tre damanlegg. NVE har etter oppmålinger klassifisert siste del av vassdraget til klasse 0 (anlegg uten konsekvenser ved dambrudd).

Lista museum

- Restaurering av Waages hus.
- Restaurering av Hervoll mølle.
- Restaurering av flere vinduer i Åptahuset og Midthasselhuset.
- Reparasjon etter mindre hærverk på Midthasseltunet og Hervoll mølle.

Flekkefjord museum

- Det er lagt nytt tak på Christopher Beers hus. Arbeidene er utført av Flekkefjord kommune.
- Sør-fasaden av Krambua er malt.
- Noen av vinduene i Sjøbuene er skiftet ut.
- Nytt nøkkelsystem er installert.
- Oppussing av besøksarealene inkludert inngangsparti og toaletter i Sjøbuene.
- Oppussing av hovedkjøkkenet i Sjøbuene.
- Installasjon av nytt lydanlegg i foredragssalen.
- Sikring av båten «Klakken» i den byhistoriske utstillingen.
- Sikring/utbedring av EL-nett i Christopher Beers hus og på utvendige arealer på museet.
- Solstrand var ute av drift også i 2023. Motoren er nå satt i stand, og det har vært arbeidet med generelt vedlikehold. Planlagt ferdigstilt til sesongen 2024.

SOLID KUNNSKAPSPRODUKSJON

Meld. St. 23 (2020-2021), «Musea i samfunnet» (museumsmeldinga), opererer med hovedbegrepet «solid kunnskapsproduksjon» for å understreke at museene er kunnskapsinstitusjoner i bred forstand, og at de skal være offensivt rettet mot omgivelsene. Det betyr blant annet at handlingsbåren kunnskap og digital tilgjengeliggjøring blir vektlagt i tillegg til tradisjonell forskning.

Vest-Agder-museets arbeid med solid kunnskapsproduksjon er forankret i museets forskningsplan (2019-2023; forlenget til 2026). Hovedtyngden av forskning i 2023 var gjennom det internasjonale samarbeidsprosjektet, «Identity on the Line» (I-ON) og forskningsprosjektet «Hva skjer med det ufortalte?», men det er også arbeidet med solid kunnskapsproduksjon innen militærhistorie, industrihistorie, bygningsvern og avdelingenes lokalhistorie.

Publikasjoner utgitt av Vest-Agder-museet i 2023

- Karisto, M. og Stoltz, R. og Regevik K. (red.): *Et brikkevevd folkevandringsdyr fra Snartemo – beskrivelse, veving, mønster*, Vest-Agder-museet (2023). En innføring i Snartemo-tekstilene, mønster og teknikker. Publisert i tre utgaver: norsk, engelsk og finsk. Illustrert, 55 sider.

Fagfellevurderte artikler 2023

- Pabst, K. (2023). “The Repercussions of the Untold, and why one needs to know.” I: Narodna Umjetnost, Croatian Journal of Ethnology and Folklore Research, Vol. 60 No. 1, 2023, 77–105.
- Pabst, K. og Aaby, G. (2023) “Keep it Quiet! Family Secrets in the Aftermath of World War II. Long-term consequences of World War II in Norway, and its Repercussions within some Families.” In: C. Brenko, U. Purg (eds.), *Identity on the Line (I-ON). Approaches and Reflections*. National Museum of Contemporary History of Slovenia (2023), 10-23. (Trykt publikasjon av tidligere digitalt publisert materiale).
- Pabst, K. (2023). “Secrets are Always More Dangerous than Stories, or: How to Shed Light on the Hidden?” In: C. Brenko, U. Purg (eds.), *Identity on the Line (I-ON). Approaches and Reflections*. National Museum of Contemporary History of Slovenia, 5-9. (Trykt publikasjon av tidligere digitalt publisert materiale).

Andre publiserte arbeider 2023

- Engesland-Halsne, E.: «Gårdene på heia» i *Kulturhistoriske turer i Kvinesdal*, Lister friluftsråd (2023), s.128-129.
- Engesland-Halsne, E.: «Blant røyser store og små» (s. 6-10), «Forstyrrelsen i kirka» (s. 48-54) og «Redd Husan!» (s. 34-38) i Engesland-Halsne, E. (red.), *Årbok for Lista museum* (2023).
- Lunde, T.: «Jernbanens lokale betydning» i medlemsbladet *Slekt og data* (2/2023).
- Lunde, T.: «Miles Gemini og A/S Sørfly – Sørlandets flyhistorie» i *Flyhistorie, Norsk Luftfartshistorisk Magasin* (Desember 2022).
- Pabst, K. (2023). “A missing piece in the New Pact on Migration and Asylum.” Opinion Piece/kronikk, EURACTIV Media Network, 26th of April.
- Pabst K. (red.) (2023): *Identity on the Line, Policy Recommendations: Mitigating the consequences of war and forced migration from a cultural heritage perspective*. Brüssel, 2023. Trykt hefte.

- Wrånes, E.: «Kanonene på Dvergsøya 1944-1945 og Elgjakt 1938-1953, i *Randesund Historielag Årsskrift* (2023).
- 3 artikler på DigitaltMuseum: Bie, R.: Hestmanden som Vegafjord ([DigitaltMuseum](#)). Lunde, T. om flyet Miles Gemini [DigitaltMuseum](#) (Miles Gemini) og Rogstad, Ø. om Reidar Jacobsens eskefabrikk: [DigitaltMuseum](#)
- 18 lengre artikler med fagstoff, 27 artikler med informanthistorier til prosjektet «Ukrainske håp» og 17 små artikler om de historiske bygningene på Kristiansand museum er produsert på [Vest-Agder-museet - Vi forteller din historie \(vestagdermuseet.no\)](#).

Annen solid kunnskapsproduksjon 2023

- Forskningsprosjektet «Hva skjer med det ufortalte? Hemmeligheters langtidskonsekvenser i et intergenerasjonelt perspektiv» (2021–2023) har tatt utgangspunktet i funn fra «*Identity on the Line*» og «*Det snakker vi ikke om!*», og 28 dybdeintervjuer har blitt samlet inn i prosjektet. Vest-Agder-museet ledet prosjektet, som var støttet av Kulturdirektoratet, og har også i 2023 jobbet tett sammen med tre forskere ved Universitetet i Tromsø og Gjenreisningsmuseet i Hammerfest. Analysen av det innsamlede materialet stod i fokus, og den første artikkelen er nå på vei til å bli publisert.
- Ballastbrygga industrihistoriske senter i Mandal: Kartlegging av industribedrifter i Mandal, tilgjengelig i interaktiv skjerm i utstilling og på nett: [Industribedrifter i Mandal og omegn - Vest-Agder-museet \(vestagdermuseet.no\)](#)
- På Møvik fort er det arbeidet med overføring av handlingsbåren kunnskap i bruk av det tekniske anlegget. Det er gjort filmopptak til dokumentasjonsprosjekt om kjøringen av den store kanonen

Pågående forskning og kunnskapsutvikling

- Industri/arbeidshistorie:
 - Avtale inngått med Universitetsforlaget om utgivelse av fagfelleverdert antologi om tilknytningsformer i arbeidslivet, forskningsprosjekt gjennom nettverk for Arbeiderkultur og arbeidslivshistorie, ved Mandal museum.
 - Arbeidet med innhenting av informasjon og utvidelse av databasen over industribedrifter i Mandal fortsetter i dialog med publikum i industrihistorisk senter og via nettsiden. Det er registrert sterkt økende interessen for byens industrihistorie som følge av dette prosjektet.
 - Sjølingstad Uldvarefabrik jobber systematisk med handlingsbåren kunnskapsoverføring ved alle avdelinger i fabrikken.
- Militærhistorie/krigshistorie: Arbeid med en publikasjon, på norsk og engelsk, om Odderøyas militære kulturminner med planlagt utgivelse 9. april 2024. Hestmandens konservator arbeider med arkivinnhenting og forskning til fagartikkel om hjemmeseilerne under andre verdenskrig.
- Bygningsvern/byggeskikk: Bruk av 3D-skanning i restaurerings- og dokumentasjonsarbeid. Tidligere skanninger av Nomelandsloftet på Kristiansand museum har nå også blitt brukt av Setesdalsmuseet i forbindelse med oppføring av en kopi av bygningen. I 2023 ble Waages hus i Farsund, rasoverbygget på Setsdalsbanen og «Det hemmelige rommet» i Kristiansand 3D-skannet.

Det har ellers foregått solid kunnskapsproduksjon i museet i 2023 knyttet til utvikling av utstillinger, kulturhistoriske foredrag og artikler på museets nettsider og på DigitaltMuseum. Ikke minst i Mandal

og på Tingvatn er det gjort et stort arbeid med kunnskapsgrunnlaget for basisutstilling om henholdsvis industrihistorie og folkevandringstid.

Forskernettverk Agder

Vest-Agder-museet er representert i Rådet for Forskernettverk Agder og i redaksjonskomiteen for publikasjonene fra Agderseminarene. Årets seminar ble arrangert på KUBEN i Arendal. Tema: «Sted og identitet – tilhørighet og historiebruk på Agder i skyggen av to byjubileer». Avdelingsleder ved Mandal museum holdt et innlegg om «Museers rolle i byjubileer, med Mandal som case». Under seminaret ble den digitale publikasjonen fra fjorårets Agderseminar lansert: «Utenforskap, stigmatisering og fremmedfrykt på Agder 1860 til i dag» (Open Access, Cappelen Damm Akademisk, 2023).

AKTIV SAMHANDLING

Vest-Agder-museet inngår i ulike samarbeidskonstellasjoner og -relasjoner, formelle og uformelle, i større nettverk og bilateralt, på den enkelte avdeling og samlet – lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Internasjonalt nivå

«Identity on the Line» (I-ON)

Det internasjonale, EU-støttede samarbeidsprosjektet «Identity on the Line» (2019-2023) handler om identitet og langtidskonsekvenser av krig og migrasjonsprosesser i Europa i løpet av de siste 100 årene. Vest-Agder-museet v/ førstekonservator Kathrin Pabst, har ledet prosjektet og jobbet tett sammen med seks museer og ett universitet i Norge, Sverige, Danmark, Polen, Litauen, Slovenia og Kroatia. Prosjektet ble avsluttet høsten 2023 og har med sin relevans i en urolig verden oppnådd usedvanlige resultater og høstet stor anerkjennelse i inn- og utland. Creative Europe konkluderer i sin sluttevaluering av prosjektet i desember 2023 med at *“An important wealth of high-quality results has been produced. [...] To conclude, we would like to thank you the project team, [...], for the success achieved, their commitment and their professionalism.”*

Prosjektet har en egen nettside med informasjon og ressurser: www.i-on.museum og en digital utstilling: www.identityontheline.eu. Materialet er tilgjengelig fram til 2028.

De viktigste aktivitetene prosjektet har gjennomført:

- Innsamling av totalt 164 dybdeintervjuer i de sju landene.
- Sju lokale, nasjonale utstillinger og én fellesutstilling som vandrer i Europa.
- Fagartikler fra alle partnere, på nett og i trykte publikasjoner.
- Åtte filmer i tillegg til dokumentarfilmen «Crimeans» i samarbeid med ukrainsk filmskaper; alle tilgjengelige på nettet.
- Undervisningsopplegg for ungdomsskole og videregående skole, tilgjengelig på åtte språk.
- Konferanser, foredrag, keynotes, digitale forelesninger, workshops og masterclasses i 12 europeiske land. Den viktigste var den avsluttende konferansen i Brussel i april 2023, der

prosjektteamet møtte EU-parlamentarikere og presenterte de viktigste funnene i prosjektet for migrasjonsekspert, forskere, politikere og andre beslutningstakere.

“Identity on the Line” har nådd ut til mennesker i hele Europa:

- Mer enn 193 000 mennesker har besøkt de lokale/nasjonale utstillingene og fellesutstillingen «Identity on the Line».
- 2,7 millioner nådd gjennom sosiale medier og 193 millioner har sett nyheter fra prosjektet.
- 803 skoler og utdanningsinstitusjoner har mottatt det digitale undervisningsmaterialet.
- 70 300 museumsansatte og andre profesjonelt interesserte har fulgt I-ON og deltatt i digitale workshops.
- Mottatt tre internasjonale priser, deriblant *European Museum Academy Award 2022*.

Internasjonale nettverk

Førstekonservator Kathrin Pabst er nyoppnevnt som styremedlem av ETHCOM, ICOMs Standing Committee for Ethics (2023-2026).

Nasjonalt nivå

Vest-Agder-museet deltar i formelle og uformelle nettverk på nasjonalt plan. Museet har en svært bred tematisk og samlingsmessig portefølje. Derfor er det nyttig å delta i en rekke faglige nettverk og foreninger:

Kulturdirektoratets nasjonale museumsnettverk

- Nasjonalt nettverk for arbeiderkultur
- Nasjonalt nettverk for teknologi og industrihistorie
- Nasjonalt nettverk for tradisjonshåndverk og bygningsvern
- Nasjonalt nettverk for drakt og tekstil
- Nasjonalt nettverk for fotografi
- Herregårdsnettverket, nasjonalt nettverk
- Nasjonalt nettverk for fiskerihistorie og kystkultur
- Sjøfartsnettverket
- Nasjonalt nettverk for demokrati og menneskerettigheter

Andre formaliserte nasjonale nettverk eller faglige interesseforeninger

- Nettverk for museumsbaner og jernbanehistorie
- Norsk industriarv (tidligere «Industrianleggenes fellelsråd»)
- Museumsnettverk i Virke (direktør, administrasjon og reiseliv) og ulike arbeidstakerorganisasjoners fagnettverk
- Norsk forening for fartøyvern
- Tekoteknisk forening (SU)
- Forum for eksperimentell arkeologi (Tingvatn)
- Kulturrådets utviklingsprogram for forskning (programmidler 2021-2023)
- Norges museumsforbund
- ICOM – The International Council of Museums

Roller i organisasjonsarbeid på museumsfeltet nasjonalt (2023):

- Norges museumsforbund (NMF): Direktør John Olsen – leder av valgkomiteen til styret for NMF. Administrasjonssjef Gro Eikeland – medlem av valgkomiteen i seksjon for ledelse. Judith S. Nilsen, formidlingsleder ved Sjølingstad Uldvarefabrik – varamedlem til styret i seksjon for formidling. Simon Mawdsley, papirkonservator i fagseksjonen – varamedlem i seksjon for samlingsforvaltning.
- Sylvi Sørensen, avdelingsleder ved Sjølingstad Uldvarefabrik – nestleder i Norsk Industriarv.

Regionalt og lokalt nivå

Vest-Agder-museet deltar i flere nettverk på regionalt og lokalt nivå.

Av regionalt nettverksarbeid kan nevnes:

- Museumspedagogisk forum på Agder
- Rådet for Forskernettverk Agder
- Kultur- og reiselivsnettverket Visit Sørlandet og de regionale destinasjonsselskapene.
- Cruiseneittverket, Næringsforeningen, Kvadraturforeningen og Markedsførereforeningen i Kristiansandsregionen, Lister friluftsråd med flere.
- Ulike historielag, stiftelser, kunstforeninger, husflidslag, kystlag, båtforeninger og andre relevante foreninger, Odderøyas venner og Orlogsforeningen i Kristiansand.

Samarbeid på institusjonsnivå, noen prosjekter:

- Eierkommunene til Vest-Agder-museet og Agder fylkeskommune, spesielt avdeling for kulturminnevern og kulturturisme og avdeling for kultur, idrett og frivillighet.
- Aust-Agder museum og arkiv: en rekke samarbeid, blant annet om utdeling av prosjektmidler til lokalmuseer og andre aktører på det kulturhistoriske feltet (se under), kurs, fotoutstillinger og bygningsvern.
- Arkivet freds- og menneskerettighetscenter, spesielt knyttet til D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum gjennom flere prosjekter og arrangementer i 2023.
- Universitetet i Agder om studentpraksisordninger (se under), studentkonserter på Gimle og ulike faglige spørsmål.
- Naturmuseum og botanisk hage/UiA, bl.a. saftproduksjonsprosjekt med Gimle Gård og formidling om slettsnok på Kanonmuseet.
- Kunstsilo, Lindesnes fymuseum og Vest-Agder-museet har gjenstandsmagasin på samme sted og utveksler kompetanse og utstyr.
- Kilden, Kunstsilo, Knuden kulturskole, Vest-Agder-museet m.fl. samarbeider om et mobilitetsprosjekt knyttet til å få flere til å gå fra sentrum av Kvadraturen til kulturinstitusjonene på Odderøya.
- Tangen videregående skole: Samarbeid med Kristiansand museum om opplæring i tradisjonshåndverk og bygningsvern i videregående skole.
- Museene på Sørlandet og Norges museumsforbund samarbeider om foredrag og arrangementer i forbindelse med Arendalsuka.
- Vest-Agder-museet sitter i styringsgruppa for Europokonferansen sammen med Kilden, Kunstsilo, Cultiva, Arkivet freds og menneskerettighetscenter, Agder fylkeskommune, Kristiansand

kommune og UiA, samt samarbeider med disse om gjennomføringen av den tilhørende Demokratiuka.

Ellers samarbeider museet med kompetansebedrifter og kreative miljøer i ulike sammenhenger og prosjekter, slik som Kanon Produksjon (forestilling om bord på D/S Hestmanden), Broomstick, Agder XR, Apaxa, OneCo etc. (digitale løsninger og formidlingsmåter) og NRK, Fantefilm m.fl. (filminspillinger).

Utredning om arkiv- og museumsstrukturen på Agder

Regionplan Agder 2030 og handlingsplan 2021-24 har en gjennomgang av arkiv- og museumsstrukturen på Agder som ett av sine tiltak: «Fylkeskommunen vil sammen med Aust-Agder museum og arkiv, Vest-Agder-museet og Arkivsenter Sør samt eierkommunene utrede og vurdere om dagens arkiv- og museumsstruktur er hensiktsmessig organisert». I 2023 har de tre institusjonene sammen med tre av eierne: Agder fylkeskommune, Kristiansand og Valle kommuner beskrevet virksomhetenes arbeid i dag, mål og forventninger fremover – og utredet mulige fremtidige organisatoriske strukturer. Arbeidet har vist både ønske om og mulighet for tettere samarbeid og koblinger mellom de tre institusjonene. Rapporten ferdigstilles i 2024 og skal deretter sendes på høring til eiere, institsjoner og andre berørte parter.

Studenter i praksis

Vest-Agder-museet har i 2023 hatt tre bachelorstudenter i historie i treukers praksis ved museet som et ledd i studieemnet «Humanister i praksis» ved UiA. Formålet med ordningen er å gjøre humanistiske studier mer arbeidsrelevante. Studentene fikk innblikk i ulike arbeidsoppgaver ved museet, alt fra behandling og registrering av gjenstander, undersøkelser og kildesøk til skriving av en faglig basert artikkel til hjemmesidene våre.

Museet har også inngått en treårig samarbeidsavtale (2021-2024) med UiA – Fakultet for kunsthøgskolen om å være praksissted for studieemnet «Formidlingspraksis». Vest-Agder-museet hadde til sammen tre studenter i ordningen i 2023 ved avdelingene Kristiansand (2) og Tingvatn (1). Formidlerne ved de nevnte avdelingene var studentenes praksisveiledere.

Vest-Agder-museet v/Kristiansand museum har inngått en treårig samarbeidsavtale (2023–2025) med UiA – Fakultet for kunsthøgskolen om å være partnerinstitusjon for praktisk arbeid for studenter i emnet TEA 104 – «Bruke teater». I mai inntok 28 studenter friluftsmuseet og levendegjorde husene for skoleklasser og ordinært søndagspublikum.

Frivillighet

Det er også i 2023 blitt utført et betydelig antall timer frivillig arbeid på Vest-Agder-museets avdelinger. Frivillig innsats og dugnadsarbeid er svært viktig og bidrar til lokal forankring, større aktivitet og kunnskapsdeling mellom frivillige og ansatte. Det legges ned et omfattende arbeid for å sikre de frivilliges involvering og eierskap til museumsdriften, blant annet gjennom driftsutvalg sammensatt av venneforeningene og museet. Vedlikehold, drift og formidling på Setesdalsbanen og D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum, hadde ikke vært mulig på dagens nivå uten frivillig innsats. Også ved de avdelingene som har mindre venneforeninger, tilfører frivilligheten innsatsfaktorer som museet er opptatt av å utvikle og ta vare på for fremtiden. Det utføres i tillegg dugnadsarbeid av venneforeninger med en løserer tilknytning til museet.

Rekruttering av yngre frivillige krefter er en utfordring det arbeides aktivt med i samarbeid med venneforeningene.

Avdeling/sted	Hvem	Antall frivillige/bidrag	Antall timer 2023
D/S Hestmanden – Norsk krigsseilmuseum	D/S Hestmandens Venner	15–20 faste frivillige jobber året rundt med vedlikehold om bord. Ved seilas deltar i tillegg rundt 20 frivillige som sertifisert mannskap som også bidrar i formidlingen av Norsk krigsseilmuseum. Frivillige deltar i Driftsutvalget og er med på planlegging og forberedelser før seilas.	18 000 timer
Setesdalsbanen	Setesdalsbanens Venner	Rundt 45 frivillige som utfører vedlikeholdsarbeid på spor, anlegg og materiell og bemanner togene på helgekjøringene i sesongen.	2 800 timer
Kanonmuseet	Uformell dugnadsgjeng	4–6 frivillige som utfører forefallende arbeide på Møvik Fort, inkludert forberedelser til togfremføring med ammunisjonsjernbanen.	600 timer
Kristiansand museum	Venneforeningen for Kristiansand museum	Deltakelse på museets arrangementer.	50 timer
	Kristiansand Minibyggerne	Minibyggerne var tilstede hver søndag sommeren 2023 og formidlet Minibyen og Kristiansands historie rundt år 1900. De har også deltatt på museets familiedag og julemarked.	80 timer
	Enkeltstående frivillig	1 frivillig som har jobbet med drifts- og håndverksoppgaver.	300 timer
Gimle Gård	Styremedlemmer i Stiftelsen Gimle Gård	Bidrar ved arrangementer.	15 timer
Sjølingstad Uldvarefabrik	Uformell dugnadsgjeng	Bidrar ved arrangementer.	50 timer
Lista museum	Lista museums venner	10–15 frivillige som bidrar som verter på museets lokasjoner, med hjelp på arrangementer/ åpne dager, vasking, vaffelsteking og som bidragsyttere til museets årbok.	320 timer
Tingvatn fornminnepark	Tingvatns Venner	Rundt 15 aktive frivillige som bidrar i formidling av tradisjonshåndverk og praktiske oppgaver på museet.	700 timer
Flekkefjord museum	Uformell dugnadsgjeng	27 frivillige som bidrar med rydding, oppussing og barneaktiviteter/håndverksted.	500 timer
	RUBBs Venner	Vedlikeholdsarbeider om bord.	300 timer (anslag)
Totalt antall dugnadstimer			23 715 timer

Støtte og tjenester til eksterne aktører og museer

Aust-Agder museum og arkiv og Vest-Agder-museet samarbeider om å dele ut prosjektmidler til museer, samlinger og andre aktører innen det kulturhistoriske feltet i Agder som ikke mottar fylkeskommunalt driftstilskudd. Summen som ble fordelt var på totalt 300 000 kroner for 2023. Det kom inn til sammen 33 søknader om prosjektstøtte med en samlet søknadssum på over 1,2 millioner kroner.

Av disse fikk følgende 19 prosjekter støtte:

Søker	Kommune	Prosjekt	Tildeling
Bergshavs Maritime Stiftelse	Grimstad	Skilting i Hasseldalen	15 000
Birkenes bygdemuseum	Birkenes	Supplering av skilt	6300
Birkenes ungdomslag	Birkenes	Elvespelet BRÅDE	27 000
Eiken sogelag	Hægebostad	80-års markering av krigsminne. Minneplate ved Sandvatnshytta	5000
Fjære historielag	Grimstad	Trykking Fjære bygdebok – Birketveit krets	20 000
Hisøy historielag	Arendal	Ordning av arkivmateriale med tanke på tilgjengeliggjøring for publikum	15 000
K. K. Lien-museet	Arendal	Utstilling – Industrihistorisk dag – Arendal 300 år	8500
Kystmuseet Fedrenes Minne	Flekkefjord	Fornyng av de faste utstillinger ved Fedrenes Minne	30 000
Landøy og Udøy velforening	Lindesnes	Sikring av utstillingene	6500
Lillesand by- og sjøfartsmuseum	Lillesand	«De reisendes hus», 3D-modell	30 000
Lillesand by- og sjøfartsmuseum	Lillesand	Staute damer i Lillesand – Fra «Tre søte småbarn» til «No Regret»	20 000
Lister Forsvarshistoriske Forening/Festung Lista	Farsund	Støtte til sikringstiltak	20 000
Listerskøyta kystkultursenter	Farsund	Sikkerhetstiltak. Rekkverk med plexiglass.	10 000
Mykland bygdelag og «Odelsgutane i Mykland»	Froland	«Motstandsmenn forteller»	25 000
Marnardal museum	Lindesnes	Skilting av friluftsavdelingen	5700
Risør kystkultursenter	Risør	Tilgjengeliggjøring av utvalgt arkivmateriale fra båtbyggeriene på Moen	20 000
RS Experience AS v/ Ragnhild Sigurdsøn	Risør	Dagligliv i Risør 1920-1970, utarbeiding av formidlingsopplegg	15 000
Setesdal sogelag	Bygland	Historiske skilt	6000
Stiftelsen Det gamle Posthuset	Lyngdal	Oppussing av «Den gule stua» i det gamle posthuset	15 000
		Totalt	Kr 300 000

Vest-Agder-museet og Aust-Agder museum og arkiv videreførte også muligheten til å søke om faglig råd. Det kom inn seks søknader om rådgivningstjenester fra museer, lag, foreninger og andre som driver kulturhistorisk virksomhet. Vest-Agder-museet tilbyr i tillegg utlån av utstillings- og annet formidlingsutstyr og enkelte utskriftstjenester til reduserte priser til andre museer og samarbeidspartnere.